

Vergaderjaar 2010–2011

32 504

Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2011)

Nr. 19

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 november 2010

In deze brief wordt een deel van de vragen die tijdens het wetgevings-overleg op 1 november jl. zijn gesteld, beantwoord. Voorts worden de nagekomen vragen van de fractie van het CDA en de SGP in deze brief beantwoord. De overige vragen die op 1 november jl. zijn gesteld, beantwoord ik mondeling tijdens het wetgevingsoverleg van 8 november a.s.

Bijgaand treft u tevens de nota naar aanleiding van het nader verslag over het wetsvoorstel Belastingplan 2011 (kamerstuk 32 504, nr. 20). Voorts is bijgevoegd de derde nota van wijziging bij het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2011 (kamerstuk 32 505, nr. 13).

Tegelijk met deze brief ontvangt u een afzonderlijke brief over de behandeling van de thans bij de Kamer aanhangige fiscale wetsvoorstellen (kamerstuk 32 5000-IXB, nr. 7) alsmede de antwoorden op de Kamervragen van de heer Koolmees van 11 oktober 2010 over de heffings- en invorderingsrente (Aanhangsel der Handelingen II, vergaderjaar 2010–2011, nr. 386).

Voor de leesbaarheid is hierna zoveel mogelijk de volgorde van de onderwerpen in de onderscheidenlijke wetsvoorstellen aangehouden.

Belastingplan 2011

Fiscale wijzigingen Regeerakkoord

De heer Braakhuis heeft gevraagd of ik bij de SDE plus regeling ook naar het buitenland wil kijken. De vormgeving van de SDE plus regeling behoort tot het beleidsterrein van de minister van EL&I. Ik heb deze vraag aan hem doorgeleid. De minister van EL&I zal hier op terug komen.

De heer Koolmees vraagt naar de maatregel in het regeerakkoord voor de aanpassing van de heffings- en invorderingsrente. Hij heeft daarover eerder kamervragen gesteld. Ik verwijs graag naar de antwoorden op deze vragen die gelijktijdig met deze brief worden verzonden.

Bestrijding constructies en fraude

De heer Braakhuis vraagt om eens kritisch te kijken naar constructies zoals die van Google. Hierop zal worden ingegaan bij de beantwoording van de Kamervragen van de heer Bashir van 26 oktober jl., nr. 2010Z15249, over dit onderwerp.

De heer Bashir vindt dat de schattingen over de opbrengst van fraude- en constructiebestrijding erg uiteen lopen. De heer Bashir vraagt of er een nulpunt voor deze metingen bekend is en hoeveel onderzoek er wordt gedaan naar fraude en constructies. Met de heer Bashir deel ik de opvatting dat de schattingen van opbrengsten van constructiebestrijding variëren. Dit komt omdat fiscale constructies en belastingontwijking in de regel lastig waarneembaar zijn. Veel elementen van constructies worden immers verborgen in belastingaangifte of zijn alleen zichtbaar voor buitenlandse fiscale autoriteiten. De opbrengst van het onderhavige voorstel blijft een schatting, maar wel een behoedzame schatting. Zoals aangegeven is deze schatting gebaseerd op (deel)waarnemingen van de Belastingdienst, geaggregeerd aangiftemateriaal zoals zogenaamde queries, extrapolatiemodellen en casuïstiek. Deze ramingen zijn tevens gebaseerd op literatuuronderzoek en consultaties van en overleggen met kennisgroepen en belastinginspecteurs. De Belastingdienst heeft met het oog op constructies sinds jaar en dag een meldpunt ingericht, de Coördinatiegroep Constructiebestrijding. De binnen deze groep werkzame specialisten onderzoeken, analyseren en beoordelen de gemelde constructies op bestrijdingsmogelijkheden. Er is geen expliciete nulmeting maar, de vorm, mate en ontwikkeling van constructies worden gevolgd. Het ontstaan van constructies, de reactie van de wetgever of Belastingdienst daarop en het vervolgens ontstaan van nieuwe constructies is een continu proces. Het maken van een nulmeting is daarom niet mogelijk.

De heer Bashir heeft om een reactie gevraagd op het voorstel dat belastingadviseurs nieuwe constructies moeten melden. Ik kan antwoorden dat hieraan al aandacht wordt besteed. In de convenanten die in het kader van horizontaal toezicht door de Belastingdienst worden gesloten met belastingadviesorganisaties is het melden van fiscale risico's door belastingadviseurs één van de vaste onderdelen. In het kader van het melden van fiscale risico's is ook het bestaan van eventuele constructies begrepen.

De heer Bashir vraagt of kan worden geconcludeerd dat door belastingconstructies sprake is geweest van onbedoelde grondslagversmalling en van lastenverlichting. Bij belastingconstructies kan inderdaad sprake zijn van onbedoelde grondslagversmalling door belastingplichtigen. Anders dan bij fraude gaat het bij constructies om legale, maar onbedoelde, belastingontwijking. Tegen deze achtergrond wordt wetgeving waarmee constructies worden bestreden, wel als lastenverzwaring beschouwd.

Reparatie constructies onroerende zaaklichamen

De heer Van Vliet ziet de combinatie van maatregelen, namelijk de aanscherping van de bezitsei en het meetellen van buitenlandse onroerende zaken voor de kwalificatie als onroerend zaaklichaam (OZL), mogelijk als overkill en vraagt het kabinet om verheldering hierover. Voorts leidt de geïntroduceerde 30%-eis naar zijn mening niet tot

vereenvoudiging. Hij verzoekt om een reactie van het kabinet. Onder de nieuw voorgestelde regels worden in het buitenland gelegen onroerende zaken ook meegeteld bij de kwalificatie als OZL. Voor de typologie van een lichaam als onroerendezaaklichaam mag het immers niet uitmaken of het investeert in onroerende zaken in het buitenland of in Nederland. Bovendien levert het meetellen van buitenlandse onroerende zaken voor de bezitser een wezenlijke bijdrage aan het bestrijden van constructies. Hiermee wordt immers voorkomen dat via de aankoop van buitenlands onroerend goed de bezitser wordt ontlopen. De ervaring leert dat er in de praktijk buitenlandse onroerende zaken door OZL's worden verkregen, rechtstreeks, maar ook indirect middels de verkrijging van aandelen in een ander lichaam met buitenlandse onroerende zaken. Een bedrijfseconomisch renderende exploitatie gaat in dergelijke gevallen hand in hand met een verwatering van de bezitser, waardoor de OZL-status afgeworpen wordt. Zoals de heer Van Vliet terecht opmerkt wordt slechts overdrachtsbelasting geheven over de in Nederland gelegen onroerende zaken. Om onder de nieuwe regels te kwalificeren voor deze bezitser, dienen op het moment van verkrijging van de aandelen dan wel in het jaar daaraan voorafgaand, de bezittingen van het lichaam te bestaan of te hebben bestaan uit meer dan 50% onroerende zaken. Tegelijkertijd dienen de bezittingen voor ten minste 30% te bestaan uit in Nederland gelegen onroerende zaken. Dit betekent dat zowel binnenlandse als buitenlandse investeerders pas met overdrachtsbelasting worden geconfronteerd indien het lichaam waarvan de aandelen worden verkregen, substantieel in Nederlandse (fictieve) onroerende zaken heeft geïnvesteerd. Die 30% grens is geïntroduceerd om te voorkomen dat de verkrijging van aandelen in lichamen die slechts een gering bezit aan in Nederland gelegen (fictieve) onroerende zaken hebben, belast wordt met overdrachtsbelasting. In die zin is deze «doelmatigheidsdrempel» juist bedoeld om overkill te voorkomen en eenvoud te waarborgen.

Mevrouw Neppérus vraagt om een toelichting met betrekking tot de aanscherping van de bezitser om er zeker van te zijn dat als gevolg van de voorgestelde maatregelen een normale bedrijfsoverdracht niet door de heffing van overdrachtsbelasting wordt getroffen. In de praktijk blijkt het met de vigerende bezitser vrij eenvoudig om, al dan niet gekunsteld, voor meer dan 30% van de totale bezittingen niet onroerende bezittingen te verwerven en daarmee de OZL-status te ontlopen. Het vervangen van het hoofdzakelijkheids criterium (70%) door het grotendeels criterium (50%) vormt, complementair aan de overige voorgestelde maatregelen, een adequaat wapen in de bestrijding van constructies die erop gericht zijn overdrachtsbelasting ter zake de verkrijging van aandelen in een OZL te ontgaan. De toepassing van het grotendeels criterium heeft tot gevolg dat er ten minste 50% aan overige (niet onroerende) bezittingen moeten zijn om de OZL-status te ontlopen. Bij toepassing van het grotendeels criterium blijft sprake van een lichaam met het karakter van een OZL, mits uiteraard ook aan de overige vereisten voor een OZL wordt voldaan. De bezittingen van het lichaam bestaan daarbij immers grotendeels uit onroerende zaken. Over een verkrijging van aandelen in een dergelijk lichaam wordt dus, evenals over een rechtstreekse verkrijging van onroerende zaken, overdrachtsbelasting geheven. Daardoor wordt beter aangesloten bij het uitgangspunt dat economisch gelijke (vergelijkbare) gevallen, fiscaal gelijk behandeld dienen te worden.

«Normale» bedrijfsoverdrachten worden door de maatregel niet getroffen. Hiervoor is met name van belang de in artikel 4 van de WBR gestelde doeleis voor de kwalificatie als OZL. Deze doeleis houdt in dat de door een lichaam gehouden onroerende zaken dienstbaar moeten zijn aan het exploiteren, vervreemden en verkrijgen van die onroerende zaken. In alle gevallen waarbij de onroerende zaken worden gebruikt worden voor de

eigen bedrijfsuitoefening, bijvoorbeeld bij de groentewinkel, het garagebedrijf, etc., wordt niet voldaan aan deze doeleis en is heffing van overdrachtsbelasting derhalve niet aan de orde, ook niet indien de waarde van de onroerende zaak meer dan 50% van de totale bezittingen van het lichaam vormt en dus wel wordt voldaan aan de bezitseis.

Mevrouw Neppéus vraagt zich voorts af welke gevolgen de voorgestelde regeling heeft met betrekking tot informatie-uitwisseling met andere landen. Het nieuwe bouwwerk behoeft geen wijziging ten aanzien van informatie-uitwisseling met het buitenland. Ook onder de huidige regelgeving is immers informatie nodig over buitenlandse bezittingen.

De heer Bashir vraagt of met het percentage van 50% aan overige bezittingen niet net zo makkelijk overdrachtsbelasting kan worden ontlopen als bij een percentage van 30% aan overige bezittingen. Voorts vraagt hij waarom een lager percentage dan 50% aan onroerende bezittingen zou leiden tot overkill en waarom het kabinet niet aansluit bij het werkelijke percentage onroerende zaken. Zoals hiervoor is vermeld, vormt de aanscherping van de bezitseis een effectief wapen tegen het in het zicht van verkoop van de aandelen van het OZL, laten verwateren van de bezittingen van het lichaam. De verwatering is immers pas effectief bij een bezit van 50% aan overige (niet onroerende) bezittingen terwijl dat nu reeds bij iets meer dan 30% mogelijk is. De vraag of met het percentage van 50% niet net zo makkelijk overdrachtsbelasting kan worden ontlopen als bij een percentage van 30% wordt door het kabinet ontkennend beantwoord. Die 50% aan overige bezittingen moet immers wel rendement opleveren. Complementair aan genoemde verscherping van de bezitseis is bovendien de maatregel dat van bepaalde (niet onroerende) bezittingen aannemelijk moet worden gemaakt dat zij voortvloeien uit een bij aard en omvang passende bedrijfsuitoefening. Deze maatregelen in onderling verband bezien leiden er naar verwachting toe dat aan de in het verleden toegepaste oppompconstructies een halt wordt toegeroepen. Het kabinet heeft gekozen voor het grotendeelscriterium en niet voor een lager percentage omdat bij toepassing van het grotendeelscriterium sprake blijft van een lichaam met het karakter van een OZL. De bezittingen van het lichaam bestaan daarbij immers grotendeels uit onroerende zaken. Over een verkrijging van aandelen in een dergelijk lichaam wordt dus, evenals over een rechtstreekse verkrijging van onroerende zaken, overdrachtsbelasting geheven. Daardoor wordt beter aangesloten bij het uitgangspunt dat economisch gelijke (vergelijkbare) gevallen, fiscaal gelijk behandeld dienen te worden. Aansluiting bij het werkelijke percentage zou tot gevolg hebben dat overdrachtsbelasting is verschuldigd bij de verkrijging van aandelen in lichamen die, in welke geringe mate dan ook, onroerende zaken bezitten die hoofdzakelijk dienstbaar zijn aan het verkrijgen, vervreemden of exploiteren van onroerende zaken. De verkregen aandelen hebben dan in de meeste gevallen echter niet het karakter van een (fictieve) onroerende zaak. Een dergelijke maatregel is een forse uitbreiding van de belastinggrondslag, is disproportioneel en vormt een belemmering voor de handel in aandelen.

De heer Dijkgraaf vraagt met betrekking tot het in artikel 4, vierde lid, onderdeel a, van de Wet op belastingen van rechtsverkeer (WBR) genoemde begrip «belang» of dit begrip alleen ziet op economische belangen of mede op zeggenschapsrechten. Tevens wensen zij duidelijkheid over de vraag of bij de beoordeling van de grootte van het «belang», onderscheid moet worden gemaakt tussen soortaandelen. Artikel 4, vierde lid, onderdeel a, van de WBR ziet voornamelijk op economische belangen en niet op louter zeggenschapsrechten. De vraag of onderscheid moet worden gemaakt tussen «gewone» aandelen en «preferente» aandelen hangt af van de feiten en omstandigheden.

Preferente aandelen, die slechts een marktconforme vergoeding over het nominale ingelegde kapitaal opleveren, onafhankelijk van de performance van het lichaam, en derhalve geen enkel recht hebben op de overwinst en de stille reserves van het lichaam, vormen over het algemeen geen belang.

De heer Slob vraagt wat wordt verstaan onder «normale bedrijfsuitoefening». Complementair aan de aanscherping van de bezitser is de maatregel dat van bepaalde niet onroerende bezittingen aannemelijk moet worden gemaakt dat zij voortvloeien uit een bij aard en omvang passende bedrijfsuitoefening. Dit begrip «normale bedrijfsuitoefening» is een open norm, die in de praktijk nadere invulling zal krijgen. Op grond van feiten en omstandigheden van het individuele geval dient te worden beoordeeld of al dan niet sprake is van het kunstmatig creëren van vorderingen of verwerven van niet onroerende bezittingen. De statutaire doelstelling is daarbij van ondergeschikt belang.

Reparatie constructies winstvennootschappen

Mevrouw Neppérus vindt het uitgangspunt van de aanscherping van de maatregel tegen handel in verliesvennootschappen prima, maar vraagt hoe het zit met de administratieve lasten daarvan, juist in verband met bedrijven die zich gewoon aan de regels houden. Ook de heer Dijkgraaf vraagt naar de administratieve lasten en suggereert om eenvoudige rekenregels op te stellen, bijvoorbeeld door het verdelen van de winst c.q. verlies naar tijdsgelang over het boekjaar. De bestaande maatregel tegen handel in verliesvennootschappen beperkt in bepaalde situaties de mogelijkheid om verliezen of winsten van jaren vóór de verkoop af te zetten tegen winsten respectievelijk verliezen van jaren na de verkoop. De aanscherping houdt in dat de beperking ook gaat gelden voor verliezen en winsten van de periode vóór en de periode ná het tijdstip van verkoop in het verkoopjaar zelf. De bepaling geldt voor situaties waarin het waarschijnlijk is dat de vennootschap niet gekocht wordt vanwege haar ondernemingsactiviteiten, maar vanwege de verrekeningsmogelijkheden. Grosso modo gaat het daarbij om de koop van vennootschappen met beleggingsverliezen of van vennootschappen waarvan de ondernemingsactiviteiten zeer sterk zijn verminderd. Alleen in die gevallen zijn er aan de regeling administratieve lasten verbonden. Die lasten zullen beperkt zijn omdat koper en verkoper ter bepaling van de verkoopprijs van de aandelen toch al een splitsing zullen maken tussen hetgeen vóór en na de overdracht aan resultaat is geboekt in de vennootschap. Voor eenvoudige rekenregels is derhalve geen aanleiding. In «normale» situaties zal er geen sprake zijn van administratieve lasten.

Reparatie aftrek wegens geen of geringe eigenwoningsschuld

Door de nihilwaardering van het rentevoordeel van personeelsleningen voor de eigen woning in de loonbelasting komt een belastingplichtige sneller en tot een groter bedrag in aanmerking voor de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningsschuld. Om deze ongewenste uitwerking te voorkomen wordt voorgesteld het rentevoordeel voor de toepassing van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningsschuld in aanmerking te nemen als op de voordelen uit eigen woning drukkende aftrekbare kosten. De heer Dijkgraaf vraagt of deze aanpassing niet zou kunnen worden vormgegeven door het rentevoordeel in de loonbelasting aan te merken als loon door het beleidsbesluit waarin dit voordeel op nihil wordt gewaardeerd te laten vervallen. Op die manier zou de aanpassing van de regeling Hillen niet nodig zijn. Bij de aanpak van de onbedoelde uitwerking van de rentevoordelen van de personeelsleningen is bewust gekozen voor een aanpassing van de regeling Hillen in de inkomstenbelasting. Een

aanpassing van de waardering van het rentevoordeel van de personeelslening in de loonbelasting zou namelijk tot gevolg hebben dat iedereen met een personeelslening eerst in de loonbelasting het rentevoordeel in aanmerking zou moeten nemen om het vervolgens weer in aftrek te brengen in de eigenwoningregeling in de inkomstenbelasting. Dit terwijl het aantal belastingplichtigen met een personeelslening dat in aanmerking komt voor de regeling Hillen slechts een beperkt deel van deze groep betreft. Overigens wordt de nihilwaardering van het rentevoordeel van de personeelslening voor de eigen woning per 1 januari 2011 gecodificeerd in artikel 3.10 van de Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011.¹

De heer Dijkgraaf vraagt waarom bij het voorstel ter bestrijding van constructies door middel van vooruit- en achterafbetalen van rente bij de regeling Hillen niet is gekozen voor aanpassing van de termijn van beperking van toerekening van vooruitbetaalde rente die is opgenomen in artikel 3 120, vijfde lid, van de Wet inkomstenbelasting 2001 (Wet IB 2001). Hij stelt voor om deze termijn te verkorten tot één maand. Het voorstel van het kabinet ziet op het wegnemen van de mogelijkheid om met vooruitbetaling of achterafbetaling van rente op de eigenwoningschuld in aanmerking te komen voor de regeling van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld (regeling Hillen). Hierbij is bewust gekozen voor een aanpassing in de berekening van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld. Het voorstel van de heer Dijkgraaf ziet op een beperking van de toerekening van vooruitbetaalde rente voor de gehele eigenwoningregeling. Het kabinet ziet geen aanleiding voor een dergelijke bredere inperking van de termijn. De huidige termijn van zes maanden is zo gekozen omdat er in de praktijk leningovereenkomsten bestaan waarin contractueel is vastgelegd dat de rente telkens vooraf over een maand, een kwartaal of half jaar zal worden betaald. Daarbij leidt het voorstel van de heer Dijkgraaf tot een minder goede aanpak van constructies met vooruit- en achterafbetaalde rente bij de regeling Hillen. Immers een beperking van de termijn voor vooruitbetaalde rente zorgt niet voor beperking van constructies met achterafbetaalde rente. Zeker wanneer voor een langere periode (meer dan 6 maanden) achteraf rente wordt betaald kan het voordeel in de regeling Hillen in dat geval nog fors oplopen. Het kabinet acht de door haar voorgestelde aanpassing van de regeling Hillen derhalve effectiever en meer toegespitst op de te bestrijden constructies.

Automatische gegevensuitwisseling

De heer Omtzigt vraagt naar de achtergrond van de aanpassing van de automatische gegevensuitwisseling. Tevens vraagt hij wat er met deze automatisch uitgewisselde gegevens gebeurt. De wijziging van artikel 8 van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen (WIB) betreft een verbetering van de automatische gegevensuitwisseling. Om met verdragspartners tot automatische uitwisseling van (bank)gegevens te kunnen komen, moet Nederland uiteraard ook zelf in staat zijn die gegevens te verstrekken. De voorgestelde wijziging voorziet er in dat administratieplichtigen in overleg met de Belastingdienst automatisch (bank)gegevens gaan aanleveren ten behoeve van verdragspartners waarmee Nederland een overeenkomst tot (wederkerige) automatische gegevensuitwisseling heeft kunnen sluiten. De Belastingdienst ontvangt op basis van die wederkerigheid dan ook (bank)gegevens van verdragspartners. De door Nederland van de verdragspartners ontvangen gegevens worden na verificatie en identificatie gelinkt aan (het BSN-nummer van) de betrokken belastingplichtige. Hierdoor wordt het mogelijk gemaakt deze gegevens te vergelijken met de al bij de Belastingdienst bekende gegevens, bijvoorbeeld uit een aangifte. Bij een afwijking

¹ Staatscourant 2010 nr. 14212.

tussen deze gegevens volgt nader onderzoek door de Belastingdienst. Tevens kan het in de toezichtstrategie van de Belastingdienst passen om bepaalde buitenlandse gegevenscategorieën te betrekken in projectmatig onderzoek.

Stimulering speur- en ontwikkelingswerk

De heer Braakhuis vraagt of het mogelijk is om de S&O-afrachtvermindering voor 2012 op 50% te houden. De heer Bashir vraagt in dit kader of de invulling van de compensatie voor het bedrijfsleven per 2012 nog moet plaatsvinden en waaraan wordt gedacht. Naar aanleiding van het Regeerakkoord worden de lasten als gevolg van lagere subsidies aan de uitgavenkant en de verhoging van de assurantiebelasting voor bedrijven gecompenseerd via de WBSO en de vennootschapsbelasting. In het wetsvoorstel Belastingplan 2011 doet het kabinet een voorstel om in 2011 de diverse parameters, waaronder het percentage in de eerste schijf van 50%, op het niveau van 2010 te houden. Voor de jaren 2012 en verder zal het kabinet nog met voorstellen komen.

Verlaging tarief vennootschapsbelasting

De heer Koolmees vraagt waarom het Vpb-tarief wordt verlaagd, of het geld niet beter besteed zou kunnen worden om het verschil tussen de behandeling van eigen vermogen en vreemd vermogen te verkleinen en of dit geld al is weggegeven aan de verlaging van het Vpb-tarief of dat er nog mogelijkheden zijn om dit geld anderszins te benutten. De verlaging van de het Vpb-tarief betreft een compensatie voor de hogere zorgkosten waarmee werkgevers geconfronteerd worden. Door de verlaging van het algemene Vpb-tarief wordt de belastingdruk op kapitaal verlaagd. Dit heeft positieve gevolgen voor het vestigingsklimaat, aangezien als gevolg hiervan investeren in Nederland aantrekkelijker wordt. Extra investeringen zullen de arbeidsproductiviteit verhogen en de werkgelegenheid verbeteren¹ en dat is goed voor onze economie. Het voorstel behelst een structurele tariefverlaging. Dit betekent dat de daarvoor benodigde middelen structureel worden ingezet en niet ook nog kunnen worden ingezet voor andere maatregelen. De behandeling van vreemd vermogen en eigen vermogen in de vennootschapsbelasting is een belangrijk thema dat al enige tijd leeft. Dit thema heeft dan ook de aandacht van het kabinet, bijvoorbeeld in het kader van de afspraak in het Regeerakkoord dat er wordt gekeken naar mogelijkheden van grondslagverbreding in de vennootschapsbelasting gecombineerd met generieke en specifieke tariefverlaging.

Tijdelijke verruiming verliesverrekening/willekeurige afschrijving

De heer Bashir vraagt naar het effect van de regeling van de willekeurige afschrijving op het EMU-saldo. Voorts vraagt hij of de Belastingdienst geld misloopt doordat bedrijven tussentijds failliet gaan of naar het buitenland vertrekken. De heer Braakhuis vraagt naar het effect van de verruiming van de verliesverrekening op het EMU-saldo. Bij zowel de verruiming van de verliesverrekening als de regeling van de willekeurige afschrijving gaat het vooral om een verschuiving van te betalen belasting in de tijd. De kosten van beide maatregelen bestaan dan ook grotendeels uit rentelasten. Daarnaast is er rekening gehouden met een beperkte belastingderving als gevolg van het tussentijds failliet gaan van bedrijven of het vertrek naar het buitenland. Bij de verruiming van de verliesverrekening speelt bovendien een rol dat minder verlies verdampt als ondernemingen 3 jaar voorwaartse verliesverrekening mogen inleveren voor 2 jaar extra achterwaartse verliesverrekening. Bij de regeling van de willekeurige afschrijving is het risico op het mislopen van inkomsten als gevolg van

¹ Zie bijvoorbeeld de notitie van het CPB ten behoeve van het rapport van de Studiecommissie Belastingstelsel, kamerstukken II 2009/10, 32 140, nr. 4.

faillissement lager dan bij de verruiming van de verliesverrekening, waarbij het per definitie gaat om verlieslijdende ondernemingen. Om de kosten van de maatregelen inclusief de rentelasten, over de tijd heen in beeld te brengen worden de jaarlijkse kasstromen teruggerekend naar de zogenaamde netto contante waarde in 2011. Deze bedraagt voor de willekeurige afschrijving € 220 mln. en voor de verruiming van de verliesverrekening € 50 mln. De EMU-saldo-effecten in de eerste jaren zijn als volgt. De regeling van de willekeurige afschrijving gaat gepaard met een derving van € 890 mln. in 2011 en € 860 mln. in 2012, die in latere jaren, afgezien van het rentenadeel, grotendeels wordt goedge maakt. De verruiming van de verliesverrekening kost op kasbasis € 125 mln. in 2012 en € 195 mln. in 2013. Ook deze kosten worden vanaf 2014, afgezien van het rentenadeel, voor het grootste deel goedge maakt.

Maatregelen ter tijdelijke ondersteuning woningmarkt

De heer Koolmees vraagt in hoeverre de tijdelijke maatregelen voor de woningmarkt de vraag naar woningen ondersteunen. Hij vraagt in dat kader of de markt juist niet meer wordt verstoord door de maatregelen. Door het tijdelijk verlagen van het btw-tarief wordt een impuls gegeven om woningen te onderhouden en renoveren. De maatregel levert naar verwachting een bijdrage aan de vraag naar onderhouds- en renovatiediensten en daarmee aan de werkgelegenheid en voor de woningbezitter heeft het een positieve invloed op de waarde van de woning. De overdrachtsbelastingmaatregel verlengt tijdelijk de termijn waarbinnen slechts overdrachtsbelasting hoeft te worden betaald over de waarde stijging van de woning. Dit betekent dat de verkoper een wat hogere prijs zou kunnen vragen dan zonder overdrachtsbelasting het geval geweest zou zijn of dat de woning aantrekkelijker is voor de koper. Dit kan een bijdrage leveren aan de stabilisatie van de woningmarkt. Verder wordt met de verlenging van de regeling voor herleving van hypotheekrenteaftrek na tijdelijke verhuur extra ruimte geboden om een woning tijdelijk uit de verkoop te halen en in de verhuur te zetten. Met deze maatregel en de verlenging van de termijnen in de verhuisregeling in de hypotheekrenteaftrek komt het kabinet woningeigenaren met dubbele woonlasten tegemoet. Wat betreft de vraag of de markt niet juist verstoord wordt door de maatregelen, kan worden gesteld dat er sprake is van een gewenste «verstoring» in die zin dat de bouwsector en de woningmarkt tijdelijk worden ondersteund in een moeilijke tijd.

Tijdelijke verlenging termijn verhuisregeling

De heer Bashir vraagt of de overheid wel de risico's zou moeten dekken van het tijdelijk bezitten van twee woningen. Daarnaast vraagt hij hoe lang woningen van verschillende prijsklassen gemiddeld te koop staan. Hij vraagt verder of de tijdelijke verlenging van de verhuisregeling wel nodig is en of de verlenging er niet toe leidt dat eigenwoningbezitters hun vraagprijs minder snel zullen aanpassen. Met de tijdelijke verlenging van de termijn van de verhuisregeling komt het kabinet tegemoet aan de woningeigenaren die door de situatie op de woningmarkt ook buiten de normaliter geldende tweejaarsperiode nog worden geconfronteerd met dubbele woonlasten. De overheid neemt daarbij zeker niet alle risico's over van de woningbezitter. Immers de eigenwoningbezitter zal voor beide woningen nog steeds zelf een belangrijk deel van zijn woonlasten moeten dragen. Ondanks de extra ondersteuning zal de eigenwoningbezitter doorgaans zo snel mogelijk van zijn dubbele woonlasten af willen. De verkooptijd van de gemiddelde woning verschilt per regio en woningtype. De gemiddelde verkooptijd bedroeg in het derde kwartaal van 2010 122 dagen.¹ Gegevens over de gemiddelde verkooptijd per prijsklasse zijn mij niet voorhanden. Uit signalen vanuit de woningmarkt is

¹ Bron: NVM, kwartaalcijfers Q3 2010.

gebleken dat er behoefte is aan de tijdelijke verlenging van de termijn van de verhuisregeling. Daarnaast is om deze termijnverlenging gevraagd in de motie van de leden Weekers en Blanksma-van den Heuvel.¹

Tijdelijke verlenging termijn doorverkoop woningen

De heren Bashir en Van Vliet vragen naar de ratio van de tijdelijke verlenging van de termijn bij de doorverkoop van woningen. Zoals in de nota naar aanleiding van het verslag is aangegeven, maakt deze generiek werkende maatregel onderdeel uit van de door een brede kamermeerderheid aangenomen motie Weekers-Blanksma van den Heuvel. De ratio van deze maatregel is erop gericht om potentiële kopers van woningen, door ze extra zekerheid te bieden, minder terughoudend te maken om over te gaan tot aankoop van een woning. Hierbij moet benadrukt worden dat kopers die hun oude huis niet kwijt raken in voorkomende gevallen ervoor kiezen hun nieuw gekochte huis weer te verkopen. Door de voorgestelde maatregel krijgen kopers tijdelijk zes maanden extra de tijd krijgen om de woning door te verkopen. De opvolgende verkrijger van die woning betaalt dan slechts overdrachtsbelasting over het verschil in waarde van de woning. Daarnaast kan deze maatregel worden gebruikt als «garantierегeling» ter ondersteuning van de nieuwbouwsector, waarbij bijvoorbeeld de projectontwikkelaar of makelaar in ruil voor de aankoop van een (nieuwbouw)woning de huidige «oude» woning van de potentiële koper koopt. Vervolgens heeft de aankopende projectontwikkelaar of de makelaar zes maanden extra de tijd om deze «oude» woning door te verkopen.

Mevrouw Neppéus vraagt waarom de tijdelijke verlenging van de termijn bij de doorverkoop van woningen pas ingaat per 1 januari 2011. Zij vreest dat uitstel zou kunnen optreden. Het kabinet verwacht niet dat er door de inwerkingtreding van de maatregel op 1 januari 2011 uitstel van aankoop van woningen zal ontstaan. Zoals hierboven is aangegeven is de maatregel erop gericht om de nog twijfelende kopers dan wel aankopende projectontwikkelaars extra zekerheid te geven. Alvorens over te gaan tot de koop van een nieuw huis zullen kopers een zekere oriëntatieperiode gebruiken. Dat wil zeggen dat er een zekere tijd over heen gaat alvorens definitief tot koop wordt besloten. Kopers die dat traject al achter de rug hebben en concreet tot koop willen overgaan zullen niet als gevolg van de maatregel alsnog van de koop afzien.

De heer Slob vraagt aandacht voor de goedkeuring op grond waarvan geen overdrachtsbelasting wordt geheven over de last van de koper om het voordeel van artikel 13 van de WBR af te staan aan de verkoper. Middels het recente beleidsbesluit van 14 september 2010, nr. DGB2010/3544M komt deze goedkeuring met ingang van 1 juli 2011 te vervallen. Zoals in de nota naar aanleiding van het verslag is aangegeven, is de goedkeuring thans in strijd met het bepaalde in artikel 8 van de WBR. De intrekking van de goedkeuring zal ertoe leiden dat geheel overeenkomstig de systematiek van artikel 9, eerste lid, van de WBR overdrachtsbelasting wordt geheven over de waarde in het economisch verkeer, welke waarde ten minste gelijk is aan die van de tegenprestatie, en welke wordt verlaagd overeenkomstig artikel 13 van de WBR.

De heer Slob vraagt of het kabinet kan bevestigen dat de voorgestelde maatregel met betrekking tot de doorverkoop van woningen geldt voor de woningen en de daarbij behorende aanhorigheden. Het kabinet kan bevestigen dat de maatregel geldt voor de woning en bij die woning behorende aanhorigheden, zoals uit de notariële akte op grond van de kadastrale registratie kan worden afgeleid. In deze notariële akte wordt de kadastrale registratie van de woning en de aanhorigheden volledig

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 395, nr. 3.

omschreven. Daaruit blijkt wat bij de aankoop van een woning wordt verkregen.

Tijdelijke verlaging btw-tarief arbeidskosten renovatie woningen

De heren Dijkgraaf en Van Vliet vragen naar de uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid van de maatregel. Mevrouw Neppérus vraagt in dit kader waarom het verlaagde btw-tarief voor renovatie van woningen alleen van toepassing is op de arbeidskosten. Het kabinet verwacht dat de btw-maatregel uitvoerbaar en handhaafbaar is. Daarbij is ook rekening gehouden met mogelijk frauduleus gedrag, zoals het kunstmatig verhogen van de arbeidscomponent ten koste van de materiaalcomponent. Hoewel dergelijk gedrag nooit uit te sluiten is, is er geen reden om te veronderstellen dat dit zich op grote schaal zal voordoen. Uiteraard zal binnen het toezicht door de Belastingdienst expliciet aandacht worden gegeven aan controle op correcte toepassing van het verlaagde tarief. In dit kader is tevens van belang dat het toepassingsgebied van het verlaagde btw-tarief duidelijk is afgebakend tot alleen de arbeidskosten en dat een ruime omschrijving van de definitie «renovatie en herstel» geldt. Op grond van de BTW-richtlijn is het mogelijk om het verlaagde btw-tarief ook toe te passen op materialen die een onbeduidend deel uitmaken van de renovatie- of herstelwerkzaamheden. Juist om de maatregel praktisch uitvoerbaar te maken, hetgeen ook de wens was van de betrokken brancheorganisaties zoals Bouwend Nederland en VNO-NCW, heeft het kabinet ervoor gekozen materialen in het geheel uit te zonderen van het verlaagde btw-tarief.

Voorts vragen de heren Dijkgraaf en Van Vliet naar de gemaakte afspraken met de branche over het doorberekenen van het tariefsvoordeel. Hieromtrent merkt het kabinet op dat met de hiervoor genoemde brancheorganisaties een »gentlemen's agreement» is gemaakt om ervoor zorg te dragen dat consumenten optimaal profiteren van het verlaagde btw-tarief op arbeidskosten bij renovatie en herstel van woningen. Deze organisaties hebben toegezegd zich richting hun leden actief hiervoor te zullen inzetten. Het kabinet gaat er dan ook vanuit dat deze organisaties zich daaraan houden.

De heer Koolmees vraagt waarom de energie-investeringsaftrek (EIA) is gebudgetteerd en het verlaagde btw-tarief voor arbeidskosten bij renovatie van woningen niet. Is dat niet inzichtelijk te maken en hoe wordt voorkomen dat het budgettaire beslag van de btw-maatregelen uit de hand lopen, zo vraagt de heer Koolmees. De EIA is als belastinguitgave gebudgetteerd. Budgettering van het verlaagde btw-tarief zou moeilijk zijn vorm te geven zonder forse onzekerheid voor belastingplichtige. Als voorbeeld kan worden genomen het verlaagde btw-tarief op arbeidsintensieve diensten. Indien dit gebudgetteerd zou zijn, zou het lage tarief op een zekere datum aflopen. Dienst of product x zou bijvoorbeeld in februari van een jaar worden belast met laag tarief en in een latere maand van dat jaar, bij het bereiken van budget, tegen het hoge tarief. Dergelijke vormen van onzekerheid zijn onwenselijk. Daarnaast zijn er grote praktische problemen aan een budgettering omdat uit de btw-aangiften niet is af te leiden voor welk bedrag een beroep is gedaan op het verlaagde tarief voor de arbeidskosten bij renovatie van woningen. Tot slot merk ik op dat er geen nieuwe inzichten over de geschatte omvang van de budgettaire derving zijn.

In het licht van het verlaagde btw-tarief op arbeidskosten bij renovatie en herstel van woningen vragen de heren Slob, Dijkgraaf en Omtzigt naar een uitbreiding van het toepassingsgebied van het verlaagde btw-tarief met kerken en andere gebouwen van maatschappelijke instellingen. Voor

de btw is Nederland, net zoals andere lidstaten van de EU, gebonden aan Europese regels neergelegd in de Europese BTW-richtlijn. Op grond van deze richtlijn kan het verlaagde tarief voor renovatie slechts worden toegepast op woningen, en is het niet mogelijk het toepassingsgebied uit te breiden met kerken en andere gebouwen van maatschappelijke instellingen.

De heer Omtzigt vraagt naar het btw-tarief op rieten daken in het kader van het verlaagde btw-tarief voor isolatiewerkzaamheden. In een beleidsbesluit is deze maatregel toegelicht.¹ Met betrekking tot rieten daken wordt in dit besluit aangegeven dat wanneer een bestaand dak wordt vervangen door een rieten dak waarbij dit dak is geplaatst op isolatiemateriaal, het verlaagde btw-tarief alleen geldt voor de werkzaamheden met betrekking tot de isolatie. In het wetsvoorstel Belastingplan 2011 stelt het kabinet voor om tijdelijk het btw-tarief te verlagen op de arbeidskosten bij renovatie en herstel van woningen. Hierdoor vallen ook andere arbeidskosten die gemaakt worden bij het renoveren van een rieten dak tijdelijk onder het verlaagde btw-tarief.

In reactie op een vraag van mevrouw Neppérus merk ik op dat het op grond van de Europese BTW-richtlijn inderdaad niet is toegestaan een apart verlaagd btw-tarief voor diensten van architecten en hoveniers in het leven te roepen.

Vergroening en mobiliteit

Verschillende leden hebben vragen gesteld over het onderzoek naar de wijze waarop de stimuleringsmaatregelen in de BPM, de MRB en de bijtelling ook in de toekomst een stimulans kunnen blijven om steeds te kiezen voor de zuinigste auto. Zo vragen de heren Omtzigt, Groot en Koolmees of daarin het principe «well to wheel» kan worden meegenomen en of daarin ook niet de milieueffecten van stikstof en fijn stof kunnen worden betrokken, alsmede geluid en gewicht. De heer Braakhuis heeft gevraagd hoe de BPM geactualiseerd gaat worden. De heren Slob en Omtzigt pleiten voor een brede en onafhankelijke opzet waar ook de relevante partijen bij worden betrokken. Het onderzoek heeft betrekking op het verbeteren van de huidige stimuleringsmaatregelen c.q. de differentiatie van de tarieven op basis van de CO₂-uitstoot. De thans in de wetgeving neergelegde criteria voor de verschillende maatregelen gericht op de zuinigheid van de auto's behoeven aanpassing. Ik geef er de voorkeur aan om op dit moment het onderzoek daar zoveel mogelijk toe te beperken. Hoewel het principe «well to wheel» in dit verband zeker de aandacht verdient is het, ook internationaal, niet gebruikelijk om met inachtneming van dat principe een differentiatie in de belastingen aan te brengen, temeer daar voor dat principe nog geen nationaal of internationaal erkende maatstaf is vastgesteld. Ik ben bereid te bezien of ik de onderzoeksvraag kan uitbreiden met de vraag of het mogelijk en zinvol is om het principe «well to wheel» een rol te laten spelen in het onderscheid tussen de verschillende zuinigheidsklassen in de verschillende belastingen. Wat betreft de andere milieuaspecten kan ik nog opmerken dat differentiatie op basis van stikstof en fijn stof al langere tijd plaatsvindt, bijvoorbeeld door de huidige stimulering in de BPM van (af fabriek) roetfilters tot 1 januari 2011 met een korting van (in 2010) € 300 op de BPM en met ingang van 1 januari 2011 wordt een korting op de BPM verleend van € 1 500 voor personenauto's die voldoen aan de zogenoemde Euro-VI-normen. Wat betreft een differentiatie op basis van het gewicht: thans vormt het gewicht van een personenvoertuig de basis voor de heffing van de motorrijtuigenbelasting. Ik deel de breed gedragen wens om bij het onderzoek, die onder mijn verantwoordelijkheid plaatsvindt, ook organisaties, zoals de RAI en de Bovag te betrekken.

¹ Beleidsbesluit van 10 juni 2010, nr. DGB2010/2147M.

De heer Groot heeft vragen gesteld over de testcyclus die de basis vormt voor vaststelling van de CO₂-uitstoot bij de typegoedkeuring van een personenauto. De aldus vastgestelde CO₂-uitstoot vormt de basis waarop de differentiatie in de verschillende belastingen plaatsvindt. De heer Groot vraagt met name naar de onafhankelijkheid van deze criteria en of zij goed zijn. Over de betrouwbaarheid van de testcyclus zijn al eerder vragen gesteld door leden van de Tweede Kamer.¹ Strekking van de antwoorden is dat het beleid ten aanzien van de CO₂-uitstoot van auto's wordt gebaseerd op gegevens van de volledig geharmoniseerde Europese toelatingsprocedure voor motorvoertuigen. Hoewel de werkelijke uitstootwaarden in de praktijk (kunnen) afwijken van de testresultaten, vormt deze officiële testwaarde, zoals ook geconcludeerd in een TNO-onderzoek een goede methode voor het onderling vergelijken van het brandstofverbruik van auto's. In de praktijk blijken zuinigere auto's op basis van de test ook in de praktijk zuiniger. In de toekomst kan en zal worden aangesloten bij een nieuwe nog te ontwikkelen en meer representatieve testcyclus.

De heer Slob kan de argumentatie waarom de in het Belastingplan 2010 aangekondigde MRB-differentiatie naar de al dan niet aanwezigheid van een affabriekroetfilter niet in het wetsvoorstel Belastingplan 2011 is opgenomen, niet volgen. Hij merkt op op dat de aanschaf van een retrofitroetfilter kan worden gestimuleerd door een MRB-differentiatie en vraagt of er een bereidheid is dit te doen. De in het Belastingplan 2010 aangekondigde MRB-differentiatie voor dieselpersonenauto's en dieselbestelauto's zou plaatsvinden op basis van het al dan niet aanwezig zijn van een affabriekroetfilter (fijnstofuitstoot ten hoogste 5 mg/km). Mensen met een dieselauto zonder affabriekroetfilter hebben weinig handelingsperspectief om aan een dergelijke MRB-differentiatie te ontkomen. Op dit moment zijn er nog veel jonge dieselauto's zonder affabriekroetfilter; er zijn meer auto's zonder affabriekroetfilter dan auto's met zo'n filter. Voor deze auto's die soms slechts enkele jaren oud zijn en dus nog een naar verhouding hoge marktwaarde hebben is er dan geen alternatief (zoals bijvoorbeeld inruil) om de MRB toeslag te ontlopen. Pas als het bij dieselauto's zonder affabriekroetfilter om oudere auto's gaat met een lagere marktwaarde en inruilen voor een volgende (tweede hands) dieselauto (met affabriekroetfilter) een reële optie is, ontstaat er voor deze voertuigen een handelingsperspectief. Als over enkele jaren een meer beperkt maar nog steeds substantieel deel van de dieselauto's geen affabriekroetfilter heeft en het dan om naar verhouding oudere auto's gaat, is invoering van een differentiatie in de MRB naar affabriekroetfilter meer opportuun. Met de differentiatie van de MRB naar affabriekroetfilters wordt beoogd een onderscheid te maken naar wat betreft fijn stof schone dieselauto's (auto's met affabriekroetfilter die nagenoeg geen fijn stof uitstoten) en vuile dieselauto's (auto's zonder affabriekroetfilter die nog wel een hogere uitstoot van fijn stof hebben). Met een differentiatie van de MRB naar een affabriekroetfilter wordt niet beoogd om dieselauto's zonder affabriekroetfilter van een retrofitroetfilter te laten voorzien. Een dieselauto retrofitroetfilter stoot ondanks het filter nog altijd circa 10 keer of meer fijn stof uit dan een dieselauto met affabriekroetfilter. Een dieselauto met retrofitroetfilter kan in dat kader dan ook niet als schoon worden beschouwd wat betreft fijn stof.

Mevrouw Neppéris en de heer Slob hebben enkele vragen gesteld over het fijn stof convenant bestelauto's. Mevrouw Neppéris wijst daarbij op de Publicatie «Bewijzen Beleid Baat» van de heer Dijkgraaf van het PBL met als strekking dat, behoudens enkele uitzonderingen, convenanten zinloos zijn. Mevrouw Neppéris vraagt aan te tonen dat er effecten van het convenant verwacht kunnen worden. Ook de heer Slob wil weten wat er gerealiseerd wordt en voorts wat de afspraken in het convenant zijn.

¹ Kamerstukken II 2008/09, Aangangsel 3580, pagina 7545 en Kamerstukken II 2010/11, Aangangsel 177, pagina 1.

Zijn verzoek is om op korte termijn hierover geïnformeerd te worden. Ik kan beide leden toezeggen dat de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu op korte termijn een brief over de uitvoering van het convenant fijn stof bestelauto's aan de Tweede Kamer zal sturen.

De heren Groot en Omtzigt vragen om een plan van aanpak voor groen gas in het verkeer. Dit plan zou volgens deze leden kunnen bestaan uit het stimuleren van een landelijke dekking van groen gas tankstations, een BPM die wordt gebaseerd op de CO₂-uitstoot well-to-wheel in plaats van de CO₂-uitstoot tank-to-wheel, een bijtelling privégebruik van de auto van de zaak van nihil en een nultarief in de MRB voor groen gas auto's. De financiering van dit plan zou kunnen plaatsvinden door vieze auto's zwaarder te belasten. Mijn voorganger heeft in een brief van 23 juni jl. Kamervragen over rijden op groen gas beantwoord en bij brief van 13 juli een integraal overzicht fiscale behandeling motorbrandstoffen naar de Tweede Kamer gezonden. Ik wil kort enkele punten uit deze brieven noemen. Ten eerste wordt het rijden op aardgas en dus ook op groen gas nu al fiscaal gunstig behandeld. Er geldt geen accijns maar een laag tarief in de energiebelasting (EB) van 3 cent per kubieke meter. Dat komt neer op 4% van de benzineaccijns. Normaal gesproken wordt bij personenauto's een relatief lage accijns of EB gecompenseerd door een hogere BPM of MRB, denk bijvoorbeeld aan de dieseltoeslag in zowel de BPM als in de MRB. Voor aardgasauto's waarmee ook op groen gas kan worden gereden, geldt geen toeslag in de BPM en geen toeslag in de MRB. Per saldo komt dit er op neer dat de belastingdruk per kilometer op groen gas momenteel zelfs lager is dan op elektriciteit gebruikt in een elektrische auto. Dit roept de vraag op of een extra fiscale prikkel nog wenselijk is. Ten tweede gebeurt de stimulering van de toepassing van biobrandstoffen in het wegverkeer in Nederland primair via een verplichtstelling en niet via de fiscaliteit. Voor leveranciers van benzine en diesel aan het wegverkeer geldt een verplichting om een deel hiervan te leveren als biobrandstof. Met de verplichtstelling wordt een groeiende inzet van biobrandstoffen in het verkeer gegarandeerd. Dit betekent dat indien groen gas in het verkeer wordt ingezet, er bij een gelijkblijvend verplichtingspercentage minder andere biobrandstoffen zoals bio-ethanol en biodiesel hoeven te worden toegepast. Ten derde: groen gas is een van de meest duurzame biobrandstoffen maar is relatief duur om te produceren. Naast de hiervoor genoemde fiscale faciliteiten worden de meerkosten voor de productie van groen gas veelal weggenomen door de SDE-regeling. In dit verband is de vraag in hoeverre de inzet van groen gas in het verkeer de meest efficiënte en kosteneffectieve maatregel is om bij te dragen aan de CO₂-doelstellingen, zeker indien daarvoor een verdere fiscale stimulering noodzakelijk is. Deze vraag zal interdepartementaal worden opgepakt. Ten vierde: auto's die op groen gas kunnen rijden zijn voor aardgas/groen gas geschikt gemaakte benzineauto's. De ombouw naar aardgas c.q. groen gas sluit niet uit dat de auto's op benzine rijden waardoor het veronderstelde milieuvoordeel van het rijden op groen gas niet wordt bereikt. Omdat dus niet kan worden verzekerd dat de auto waarvoor in het plan van de heren Groot en Omtzigt verschillende fiscale voordelen zouden moeten gelden, ook daadwerkelijk op groen gas zal rijden ben ik niet voornemens om verdergaande fiscale voordelen in de BPM en de MRB te introduceren of een extra categorie voor de 0% bijtelling in te voeren.

De heer Omtzigt vraagt of er de afgelopen jaren nog veranderingen zijn opgetreden in de zuinigheid, de technologie en de verkeersveiligheid van motoren die betrokken zouden kunnen worden bij de standpuntbepaling. Het onderzoeksrapport van CE Delft over Fiscale vergroening¹ is geschreven ten behoeve van de fiscale vergroeningsbrief 2008. Daarin zijn meegenomen de tot dan toe bekende inzichten aangaande motoren, dit

¹ CE Delft 2008, Fiscale vergroening «Effecten en beoordeling van opties ten behoeve van het Belastingplan 2009».

heeft in het onderzoeksrapport 2008 geleid tot de constatering dat de voertuigcategorie motoren niet betaalt voor alle maatschappelijke kosten die worden veroorzaakt. Onderzoeken of ontwikkelingen die een ander licht werpen op de maatschappelijke kosten van motoren zijn ons niet bekend, maar mochten deze er zijn of zich voordoen, dan zullen deze alsnog in de afweging worden betrokken. Tot nu toe zie ik echter geen aanleiding om ten aanzien van motoren op de eerdere standpunten terug te komen.

Koopkrachtpakket 2011

De heer Groot vraagt om een uitleg van de berekening in de nota naar aanleiding van het verslag van het verschil in begin derde schijf in 2030 voor personen die geboren zijn voor 1-1-1946 en personen die zijn geboren vanaf die datum. Onderstaand is de berekening weergegeven. Voor de ene groep is, conform de vraagstelling in het verslag van de Kamer, uitgegaan van een gemiddelde jaarlijkse inflatiecorrectie welke gelijk is aan het in 2011 toegepaste percentage van 0,6%. Voor de andere groep is gerekend met 75% van dit percentage. Vervolgens is vanaf het basisniveau 2011 19 jaar vooruitgerekend naar 2030.

Begin derde schijf van 2011 naar 2030:

- Geboren op of na 1-1-1946: $€ 33\,436 * (100\% + (75\% * 0,6\%))^{19} = € 36\,414$
- Geboren voor 1-1-1946: $€ 33\,485 * (100\% + 0,6\%)^{19} = € 37\,516$
- Verschil: $€ 37\,514 - € 36\,412 = € 1\,102$

Het bovenstaande verschil in het begin van de derde schijf is overigens afhankelijk van het niveau van de inflatiecorrectie. Bij een hogere inflatiecorrectie dan 0,6% is het hiervoor genoemde verschil hoger.

De heer Bashir vraagt waarom er niet voor is gekozen om de arbeidskorting te verhogen binnen het koopkrachtpakket. Graag wijs ik erop dat het maxi-

imum van de arbeidskorting in 2011 wel degelijk wordt verhoogd ten opzichte van 2010. De maximale arbeidskorting stijgt in 2011 inclusief indexatie met € 84 van € 1 489 naar € 1 574. Voor een deel is de stijging reeds in het Belastingplan 2008 geregeld (€ 60). Het wetsvoorstel Belastingplan 2011 bevat naast indexatie een verhoging van het maximum van de arbeidskorting met € 15. Voor hogere inkomens, die te maken hebben met de afbouw van de arbeidskorting, komt de arbeidskorting in 2011 inclusief indexatie € 64 hoger uit dan in 2010.

Verruiming werkkostenregeling

Het is verheugend te horen dat vele leden de doelstellingen onderschrijven van de werkkostenregeling, namelijk vereenvoudiging en terugbrengen van administratieve lasten voor werkgevers. Mevrouw Neppéus van de VVD vraagt om na de crisis na te denken over een verdere verruiming van de werkkostenregeling. Het lijkt me op dit moment nog te vroeg om daar een afweging over te maken. De werkkostenregeling moet nog in werking treden en heeft een overgangperiode van 3 jaar. Begin 2013 vindt een evaluatie van de regeling plaats. Wel zou een dergelijke verruiming betrokken kunnen worden bij het onderzoek naar grondslagverbreding en bij het lastenkader voor bedrijven.

De heer Bashir vraagt naar de noodzaak van de verruiming van de werkkostenregeling. De heren Van Vliet en Omtzigt vragen naar de achtergrond van de verruiming. De voorgestelde verruiming is in relatie

tot het totaal van hetgeen in Nederland omgaat aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen beperkt, maar neemt voor een relatief grote groep inhoudingsplichtigen nadelen weg. Dit kan worden afgeleid uit het EIM-onderzoek.¹ Dit onderzoek geeft inzicht in het totaal aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen in Nederland, onderverdeeld naar 29 kostencategorieën in 12 sectoren. De verruiming ziet op zo'n 4% van het totaal aan onbelaste vergoedingen en verstrekkingen maar komt voor wat betreft de werkkleding terecht bij 55% van de werkgevers. De verruiming van de gerichte vrijstelling voor onderhoud en verbetering van kennis en vaardigheden ter vervulling van de dienstbetrekking, waarin vakliteratuur en inschrijfkosten van beroepsregisters, alsmede outplacement zijn ondergebracht komt terecht bij zo'n 20% van de werkgevers. De internetconsultatie van de Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011 (URLB 2011) bevestigt het beeld dat het een relatief groot aantal werkgevers betreft.

De heer van Vliet vraagt naar de met de verruiming van de werkkostenregeling samenhangende administratieve lasten. Door de voorwaarden voor de gerichte vrijstelling voor vakliteratuur en inschrijfkosten in een beroepsregister en voor de nihil-waardering voor werkkleding met een bedrijfslogo wordt de met deze kostencategorieën samenhangende voorziene reductie van administratieve lasten niet gerealiseerd. In de internetconsultatie van de URLB 2011 kwam naar voren dat de praktijk de voorkeur geeft aan de voorgestelde verruiming ondanks de daarmee samenhangende administratieve lasten.

De heer Braakhuis vraagt of kan worden gekeken naar de mogelijkheden van vergroening van woonwerkverkeer. Het kabinet ziet thans geen reden om de 19 cent per kilometer aan te passen.

Mevrouw Neppéus en de heer Slob vragen naar de motie Aptroot waarin wordt verzocht om een fiscale fietsregeling.² De werkkostenregeling biedt al een waaier aan mogelijkheden voor het fiscaal onbelast verstrekken van de fiets. Gelet op deze mogelijkheden zou het dubbelop zijn ook nog een gerichte vrijstelling op te nemen voor de aanschaf van een (elektrische) fiets voor woonwerkverkeer in ruil voor een woonwerkvergoeding, zoals in deze motie wordt verzocht, terwijl een dergelijke gerichte vrijstelling de eenvoud vermindert. Allereerst kan de werkgever € 0,19 per kilometer geven voor zakelijk gebruik van de fiets, inclusief woonwerkverkeer. Van dit bedrag kan in de regel een aardige fiets bekostigd worden. Voorts kan de werkgever onder de werkkostenregeling een vergoeding geven voor de aanschaf van een fiets zonder nadere normeringen en beperkingen, waarbij gebruik gemaakt kan worden van de forfaitaire ruimte. Ten slotte zijn er nog mogelijkheden te vinden binnen zogeheten cafetariaregelingen, die zich richten op fiscale optimalisering. In een cafetariasysteem levert de werknemer brutoloon of vrije tijd in voor een fiscaal laag gewaardeerd of onbelast loon. Voor de werkgever pakt dit op meerdere punten gunstig uit. In de eerste plaats omdat het hem geen geld kost. In de tweede plaats omdat de werkgever zich in de regel premies werknemersverzekeringen bespaart. Voorts is bij omzetting van een reiskostenvergoeding (via een personeelslening) in een vergoeding voor de aanschaf van een fiets geen sprake van beslag op de forfaitaire ruimte. In het geheel van stimuleringsmogelijkheden voor aanschaf en gebruik van de fiets vraag ik aandacht voor het feit dat vrijwel alle fiscaal gefacilieerde aanschaffingen van een fiets ook onder het oude regime van vergoedingen en verstrekkingen uit zo'n cafetariaregeling voortkomen. Dat zal onder de werkkostenregeling naar verwachting niet anders zijn.

In het kader van de fiets in de werkkostenregeling vragen de heren Braakhuis en Dijkgraaf naar leasefietsen, in het bijzonder voor elektrische leasefietsen. Bij lease blijft de eigendom bij de werkgever. Het voordeel van het privégebruik vormt loon voor de werknemer, en wel tegen de

¹ Kamerstukken II, 2009–2010, 32 130, nr. 3.

² Kamerstukken II 2009/10, 31 796, nr. 14.

waarde in het economische verkeer. De werkgever kan dit privé-voordeel buiten het loon van de werknemer houden door het aan te merken als eindheffingsbestanddeel en ten laste van de forfaitaire ruimte brengen. In combinatie met de eerder genoemde cafetariamogelijkheden kan de werkgever het beslag op de forfaitaire ruimte vermijden.

De opmerking van de heer Slob dat thuiswerken onder de werkkostenregeling niet goed zou uitpakken, biedt mij de gelegenheid duidelijkheid te geven op dit punt. Ook in een artikel in De Telegraaf van 29 oktober jl. wordt de suggestie gewekt dat een directeur-grootaandeelhouder onder de werkkostenregeling duurder uit is met een thuiswerkplek. Wat is het geval? Onder het «oude» regime van vrije vergoedingen en verstrekkingen geldt een vrijstelling voor de telewerkplek. De werkgever kan de inrichting van de werkruimte onbelast vergoeden, verstrekken of ter beschikking stellen, voor zover de waarde in het economische verkeer van die inrichting niet meer bedraagt dan € 1 815 per vijf jaar. Voorwaarde daarbij is dat het gaat om een zelfstandig gedeelte van de woning, woonboot of woonwagen. In het geval dat een werkruimte thuis niet zelfstandig kan worden gebruikt, is de vergoeding belast. Voorts gelden, afhankelijk van de vraag of de werknemer elders nog de beschikking over andere werkruimte heeft, voorwaarden omtrent de hoogte van het arbeidsinkomen dat in of vanuit de werkruimte thuis verdiend wordt. Onder de werkkostenregeling vervalt deze telewerkvrijstelling. Dergelijke verstrekkingen kunnen echter binnen de forfaitaire ruimte onbelast worden vergoed. De werkkostenregeling biedt daarnaast ook een zekere verruiming ten opzichte van het oude regime, met dien verstande dat de werkgever in geval van thuiswerk in de zin van de Arbeidsomstandighedenwet, op de werkplek thuis onbelast de ergonomische inrichting van de werkplek, de beeldschermwerkplek en de lichtvoorziening mag verstrekken. Er gelden voor de werkplek thuis geen nadere voorwaarden omtrent zelfstandig gebruik van de werkruimte en de hoogte van het inkomen dat in of vanuit deze werkruimte verdiend wordt.

De heer Dijkgraaf vraagt aandacht voor de ambtswoning van de burgemeester, waarvoor op grond van het rechtspositiebesluit Burgemeesters een korting van 12% op de bezoldiging wordt toegepast. Hij verzoekt de fiscale behandeling hierop af te stemmen. Fiscaal gezien is sprake van de verstrekking van woongenot (loon in natura) waarvoor in principe de waarde in het economische verkeer geldt. In geval van een woning die gebruikt wordt ter behoorlijke vervulling van de dienstbetrekking, zoals dat bij een dienstwoning aan de orde is, waarbij een werknemer zich redelijkerwijs niet kan onttrekken aan het gebruik van die woning, wordt de waarde in het economische verkeer gemaximeerd op 18% van het jaarloon. De ambtswoning van een burgemeester is feitelijk een gewone (representatieve) woning, die de burgemeester in de regel zonder problemen kan weigeren. Derhalve geldt voor het genot van het gebruik van de burgemeesterwoning al sinds jaar en dag de hoofdregel, waarde in het economische verkeer. Ik zie dan ook geen aanleiding de fiscale behandeling van de ambtswoning van een burgemeester te herzien, mede gelet op de ongelijke behandeling die daarvan het gevolg zou kunnen zijn, bijvoorbeeld voor predikanten. Overigens merk ik op, dat onder de werkkostenregeling met betrekking tot de waardering van de dienstwoning geen wijziging optreedt.

De heer Groot vraagt naar de gevolgen van de werkkostenregeling, met name naar de verdeling van lasten en lusten over verschillende sectoren. De werkkostenregeling werkt zo uit dat bedrijven of sectoren met relatief gemiddeld hoge lonen in absolute zin meer forfaitaire ruimte hebben dan bedrijven met relatief gemiddeld lage lonen. Daarmee is nog niet gezegd dat de werkkostenregeling bedrijven met relatief gemiddeld lage

inkomens veel geld gaat kosten. Dat is namelijk afhankelijk van de mate waarin dergelijke bedrijven vergoedingen en verstrekkingen willen laten neerslaan in de forfaitaire ruimte. Zoals ook in de internetconsultatie van de URLB 2011 naar voren is gekomen verhoudt een ruime regeling voor personeelskorting in de modebranche, de heer Groot vraagt daarnaar, zich niet goed met de relatief lage lonen in die branche en de relatief hoge graad van deeltijdwerkers.

De heer Omtzigt vraagt voorts of het de bedoeling van de werkkostenregeling is om de werkgever te laten afrekenen over maaltijden die zeevarenden genieten of die medewerkers tezamen met bewoners in gezinsvervangende tehuizen gebruiken. De werkkostenregeling brengt geen wijziging in de bestaande situatie. In de eerste nota van wijziging van de Fiscale verzamelwet¹ is de gerichte vrijstelling voor tijdelijke verblijfkosten in de werkkostenregeling aangevuld met maaltijden met een meer dan bijkomstig zakelijk karakter. Daaronder vallen ook de maaltijden aan boord van zeeschepen of in gezinsvervangende tehuizen. Als de werknemer door zijn werk zich niet aan de maaltijd kan onttrekken, zoals dat het geval is tijdens werkzaamheden op niet permanente locaties of aan boord van vliegtuigen, schepen of boorplatforms of bij therapeutisch mee-eten, of niet thuis kan eten, zoals dat bij overwerk het geval is, kan de werkgever een dergelijke maaltijd onbelast vergoeden of verstrekken.

De heer Groot merkt op dat de zeescheepvaart heeft geklaagd dat de werkkostenregeling tientallen miljoenen gaat kosten en vraagt om een reactie, gelet op het feit dat zeevarenden aan boord moeten eten en slapen. Voor wat betreft de maaltijden heb ik hierboven al aangegeven dat de opvattingen over maaltijden aan boord niet zijn gewijzigd en dat deze maaltijden onbelast verstrekt kunnen worden. Voor wat betreft slapen op de werkplek geldt een forfaitaire waardering van € 5 per nacht. Ook bij de internetconsultatie URLB 2011 is aandacht gevraagd voor de forfaitaire waardering van huisvesting en van inwoning op de werkplek. Het in de consultatieversie opgenomen onderscheid tussen huisvesting en inwoning bleek lastig. Dit heeft geleid tot verdere vereenvoudiging met één forfaitair bedrag.

De heer Omtzigt vraagt hoeveel bedrijven overgaan naar de werkkostenregeling. Op deze vraag is nog geen concreet antwoord te geven. De regeling gaat pas per 1 januari 2011 in. Daarbij zij aangetekend dat het gaat om een omvangrijke regimewijziging die veel voorbereidingstijd kost. De signalen uit de praktijk zijn bemoedigend en sinds de publicatie van de URLB 2011 en de rapportage over de internetconsultatie neemt de bekendheid toe. Zo voert de Belastingdienst reeds gesprekken met enkele grote werkgevers die aangeven per 1 januari 2011 de overstap te maken. Ook bereiken mij signalen dat met name de beoordeling van de arbeidsvoorwaardelijke aspecten tijd vergt, zodat de overstap niet meteen per 1 januari 2011 zal plaatsvinden.

Verhoging tabaksaccijns

De heer Braakhuis vraagt waarom er wel een accijns wordt geheven op tabak en niet op softdrugs. In antwoord op eerdere kamervragen² is uiteengezet dat het uit hoofde van Europees recht niet is toegestaan invoerrechten en btw te heffen op cannabis. Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft in de zaak Horvath-Hauptzollamt Hamburg-Jonas (5 februari 1981, 50/80) beslist dat goederen die verboden zijn, zoals verdovende middelen, niet mogen worden belast met invoerrechten. Voorts heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in de zaak Happy Family (5 juli 1988, 289/86) beslist dat geen

¹ Kamerstukken II, 2009/10, 32 401, nr. 5.

² Tweede Kamer 2009/10, nr. 297.

omzetbelastingenschuld ontstaat bij de illegale levering van verdovende middelen. Naar analogie van de in de jurisprudentie voor de omzetbelasting en invoerrechten neergelegde lijn, ben ik van oordeel dat ook van een accijnsheffing op dergelijke producten geen sprake kan zijn.

De heer Dijkgraaf vraagt of de shagsaccijns gelet op de volksgezondheid meer in harmonie kan worden gebracht met de sigarettenaccijns. Er bestaat wat mij betreft geen verschil van mening over het feit dat zowel sigaretten als shag een schadelijke invloed hebben op de gezondheid. Vanuit dat perspectief is er eigenlijk geen rechtvaardiging om de huidige verschillen in relatieve accijnsdruk op sigaretten versus shag te handhaven. Andere factoren spelen echter ook een rol bij de instandhouding van de verschillen in accijnsdruk tussen shag en sigaretten. Naast het verschil in aard en verschijningsvorm van sigaretten en shag, wordt er rekening gehouden met mogelijke grenseffecten. Voor shag bestaan er momenteel al forse accijnsdrukverschillen ten opzichte van sommige buurlanden. Shag wordt in bijna alle lidstaten van de EU lager belast dan sigaretten. Zo ook in België en Duitsland, andere belangrijke shagmarkten. Ook de prijs van shag is in de ons omringende landen vaak lager. Een accijnsverhoging in Nederland die de huidige verschillen tussen accijns op sigaretten en shag in Nederland zou beperken of wegnemen, zou voor shag tot nog grotere en daardoor in hoge mate ongewenste prijsverschillen leiden met de ons omringende landen. Bovendien zijn er geen aanwijzingen dat er sprake is van substitutie-effecten van sigaretten naar shag. De ontwikkeling van de marktverhoudingen tussen sigaretten en shag is door de jaren heen redelijk stabiel en geeft dan ook op zichzelf geen aanleiding voor een substantiële wijziging in de verhouding tussen de accijnstarieven voor sigaretten en shag.

Overige fiscale maatregelen 2011

Faciliteiten MKB-beleggingen

De heer Groot en mevrouw Neppéus hebben vragen gesteld over de faciliteiten voor MKB-beleggingen. De heer Groot heeft daarbij aangegeven gevoelig te zijn voor de kritiek op de complexiteit van de met de faciliteiten voor MKB-beleggingen verband houdende regelgeving. Mevrouw Neppéus vraagt naar de overwegingen van het kabinet tussen het belang voor het midden- en kleinbedrijf (hierna: MKB) om vermogen aan te trekken en de ingewikkeldheid van de regeling. De heer Omtzigt sluit zich bij deze vragen aan. In het algemeen deel van de memorie van toelichting op het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2011 is opgenomen dat de extra administratieve lasten voor bedrijven € 0,4 mln. zouden bedragen. Ter zake van de uitvoeringskosten voor de Belastingdienst is aangegeven dat ook die kosten in verhouding tot het beoogde fiscale voordeel van de faciliteiten en in verhouding tot de omvang van de doelgroep naar verwachting hoog zouden zijn. Als tegenover deze kosten een duidelijke opbrengst stond in de vorm van een goed werkbare regeling die het beoogde belang zou dienen, zou de afweging wellicht tot een andere conclusie hebben geleid. Echter, juist door de ingewikkeldheid en de extra administratieve lasten is de verwachting dat de regeling niet effectief zal zijn en het beoogde doel niet zal bereiken. Deze verwachting werd gedeeld door verschillende marktpartijen die over het voorstel geconsulteerd zijn. Ik kan in dit kader voorts nog refereren aan de duidelijk negatieve opinie van de heer Stevens over de regeling in het door de heer Omtzigt aangehaalde artikel in het Weekblad voor Fiscaal Recht.¹ Naar de mening van het kabinet past een dergelijk ingewikkelde regeling, die hoge administratieve lasten en uitvoeringskosten met zich zou meebrengen en waarvan volgens verschillende marktpartijen vanwege de ingewikkeldheid en administratieve lasten weinig tot geen gebruik gemaakt zal worden,

¹ Prof. dr. L.G.M. Stevens, Fiscale Beleidsnotities 2001, WFR 2010/6875.

niet in de, door alle leden, gewenste vereenvoudiging van het fiscale stelsel.

De heren Groot en Omtzigt vragen of een alternatieve en eenvoudiger manier bestaat om het doel, versterken van het eigen vermogen van het MKB, te bereiken. Mede vanwege de eisen die de Europese staatssteunregels stellen, lijkt het niet mogelijk een vergelijkbare eenvoudiger fiscale regeling op te stellen. In dit kader kan ik wel refereren aan het bestaande instrumentarium dat specifiek gericht is op het vergroten van het eigen vermogen: de Groeifaciliteit voor eigen vermogen, die onder de verantwoordelijkheid van de Minister van ELI valt. In voortdurende samenspraak met de sector, onder meer via MKB Nederland, wordt door het Ministerie van Financiën en het Ministerie voor ELI gezocht naar mogelijkheden om een betere toegang van het MKB tot de kapitaalmarkt te bereiken.

Loon in, loon over

Mevrouw Neppérus vraagt om duidelijkheid over de stand van de eenduidige loonaangifte. Tevens spoort zij aan tot «*geen woorden maar daden*». Onder het vorige kabinet hebben de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en mijn voorganger het standpunt ingenomen om de eenduidige loonaangifte niet per 1 januari 2011 in te voeren. In een brief van 19 januari 2010¹ hebben zij dit de Tweede Kamer laten weten. Dit had onder andere te maken met de al bereikte lastenreductie door het gebruik van Polis in het najaar 2009. De gegevens in de polisadministratie zijn aanzienlijk in kwaliteit verbeterd, waardoor destijds op basis van de polisadministratie ook al daglonen kunnen worden vastgesteld. Door dit resultaat bleek het draagvlak bij VNO-NCW en MKB-Nederland voor de maatregelen te zijn afgenomen. In voornoemde brief is tevens aangekondigd dat de komende tijd samen met de softwareleveranciers zal worden ingezet op het terugdringen van het aantal correctieberichten en fouten in de loonaangiften. Verder is aangekondigd dat met de softwareleveranciers zal worden nagegaan op welke wijze er naar de burger toe transparantie, stabiliteit en eenduidigheid kan worden verkregen. Bij brief van 31 mei 2010² is uw Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van deze onderzoeken. Tevens is aangekondigd dat de onderzoeken naar verwachting in oktober 2010 worden afgerond. Conform de toezegging in laatstgenoemde brief zal uw Kamer vóór 1 december 2010 worden geïnformeerd over de uitkomsten van de onderzoeken.³ Overigens zijn verschillende belanghebbende partijen zoals de softwareleveranciers, werkgevers en Actal betrokken bij de uitvoering van de onderzoeken. Door deze wijze van onderzoek zal er een afgestemd stuk aan uw Kamer worden aangeboden. De onderzoeksresultaten bieden voldoende aanknopingspunten om woorden in daden om te zetten. Dit sluit naadloos aan bij de daadkracht waartoe mevrouw Neppérus oproept.

Vrijstelling premie arbeidsinschakeling en vergoeding vrijwilligerswerk

De heer van Vliet vraagt naar de behandeling van de vergoeding voor vrijwilligerswerk in het kader van de kwijtscheldingsregeling. Een vergoeding voor vrijwilligerswerk staat niet aan kwijtschelding in de weg. In de kwijtscheldingsregeling wordt een dergelijke vergoeding niet meegeteld bij de berekening van het netto-bestedbaar inkomen.

Jaarloonuitvraag

De heer Omtzigt geeft aan geen voorstander te zijn van het verlengen van de tijdelijke regeling uitvraag jaarloongegevens. Hij vraagt of het voorstel bij nota van wijziging kan worden geschrapt. De verlenging van de

¹ Kamerstukken II 2009/10, 26 448, nr. 425, blz. 2.

² Kamerstukken II 2009/10, 31 066, nr. 88 (bijlage 6).

³ Kamerstukken II 2009/10, 31 066, nr. 88, blz. 3.

tijdelijke regeling jaarloongegevens maakt het voor de Belastingdienst mogelijk tijdig de ontbrekende of onjuiste, onvolledige of onbruikbare loonaangiften van circa 10 000 (wisselende) inhoudingsplichtigen over een of meerdere tijdvakken tijdig te corrigeren. Het gaat dus niet per se om inhoudingsplichtigen die maandelijks netjes hun gegevens aanleveren, zoals de heer Omtzigt aangeeft. Doordat inhoudingsplichtigen niet in staat zijn of niet bereid zijn om de loonaangiften (tijdig) in te dienen of door tijdelijke problemen bij een tussentijdse wisseling van (aangifte)softwarepakket, het uitbrengen van tussentijdse releases van een salarissoftware en bij fusies van ondernemingen ontstaan voornoemde problemen bij het verstrekken van gegevens. Het voorstel is noodzakelijk voor de processen die gebruik maken van fiscale jaarloongegevens zoals het vaststellen van de verschuldigde inkomstenbelasting, het vaststellen van toeslagen en het teruggeven van de bijdrage Zorgverzekeringswet. Bedrijfsmatig is een spoedige correctie op de onjuiste aangiften vooralsnog alleen via de jaarloonvraag te realiseren. Het kabinet is het eens met de heer Omtzigt dat de jaarloonvraag niet eeuwigdurend moet zijn. Er moet echter wel een goed alternatief zijn om tot een goede set fiscale jaarloongegevens te komen waarop andere systemen zich kunnen baseren. Daarom zeg ik een analyse in de tweede helft van 2011 toe waarin meer specifiek wordt onderzocht in welke gevallen en waarom op dat moment nog gebruik gemaakt wordt van de bevoegdheid in artikel 39b van de Wet op de loonbelasting 1964. Aan de hand van deze analyse zal tevens worden gezien of ook op een andere wijze de mogelijkheid bestaat de gegevensstroom naar de Belastingdienst te verbeteren en de groep inhoudingsplichtigen die onjuiste, onvolledige of onbruikbare gegevens verstrekken, verder kan worden beperkt.

Uitzondering partnerbegrip verpleeghuissituaties

De heer Koolmees vraagt wat er nu precies gewijzigd wordt in het partnerbegrip van de Successiewet 1956. Het antwoord op deze vraag kan kort zijn: er verandert inhoudelijk niets. De voorgestelde wijzigingen houden verband met de inwerkingtreding van de basispartnerdefinitie in de Algemene wet inzake rijksbelastingen. Die definitie is niet geheel gelijk aan die welke vorig jaar is ingevoerd in de Successiewet 1956. Omdat de definitie in de Algemene wet inzake rijksbelastingen uit de aard der zaak van toepassing is op alle andere fiscale wetten, was het noodzakelijk om een technische slag te maken opdat het partnerbegrip van de Successiewet 1956 niet inhoudelijk zou wijzigen.

De heer Omtzigt merkt op dat de voorgestelde regeling voor ongehuwd samenwonenden die door opname in een verpleeg- of verzorgingshuis niet langer op hetzelfde adres in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens staan ingeschreven, op verzoek toch aangemerkt kunnen worden als partners positief is. Hij vraagt zich wel af hoe omgegaan wordt met de situatie dat één van beide belastingplichtigen geen verzoek kan doen voor de toepassing van de regeling, bijvoorbeeld doordat hij wilsonbekwaam is. Het kabinet is verheugd over de waardering van de heer Omtzigt voor de voorgestelde regeling. In de praktijk zal geen probleem ontstaan wanneer één van beide partners geen verzoek kan doen voor de toepassing van de regeling. Of partners hebben in de meeste gevallen zelf al een regeling getroffen, zodat een rechtshandeling namens deze persoon toch mogelijk is. Het doen van een gezamenlijk verzoek zal deze regeling volgen. Of, als dat niet het geval is, zal de Belastingdienst coulant omgaan met de situatie dat het voor één van beide belastingplichtigen niet mogelijk is om een verzoek te doen, zodat in die situatie toch van de voorgestelde regeling gebruik kan worden gemaakt.

Beperking vrijstelling schenkbelasting Koninklijk Huis

De heren Bashir, Koolmees, Braakhuis en Van Vliet gaan allen in op de voorgestelde inperking van de vrijstelling schenkbelasting in de Successiewet 1956 voor schenkingen door leden van het Koninklijk Huis. De heer Bashir gaat in zijn vraag ervan uit dat alle leden van het Koninklijk Huis zijn vrijgesteld van zowel de erfbelasting als de schenkbelasting en vraagt waarom voor de erfbelasting niet dezelfde beperking gaat gelden als nu voor de schenkbelasting. Hier moet sprake zijn van een misverstand. Op grond van de Successiewet 1956 geldt geen vrijstelling voor erfbelasting voor leden van het Koninklijk Huis, noch een speciale vrijstelling voor ontvangen schenkingen. Wel geldt krachtens artikel 33 van die wet een vrijstelling voor *schenkingen door* leden van het Koninklijk Huis. Deze bepaling is zo ruim geformuleerd dat zij ook van toepassing is wanneer leden van het Koninklijk Huis schenkingen doen aan andere leden van het Koninklijk Huis. Deze reikwijdte schiet voorbij aan het doel van de bepaling, namelijk te voorkomen dat burgers die een schenking krijgen van de Koning (hier in functionele zin gebruikt), over die schenking belasting zouden moeten betalen. Daarom wordt de bepaling thans beperkt tot een vrijstelling voor schenkingen door de Koning, zijn vermoedelijke opvolger en de voormalige Koning uit hoofde van hun functie en hoedanigheid. Het betreft een codificatie van de bestaande praktijk die op initiatief van het Koninklijk Huis sinds 1992 wordt gehanteerd.

In artikel 40 van de Grondwet is de vrijstelling van persoonlijke belastingen van (leden van) het Koninklijk Huis geregeld. Daarbij is een expliciete vrijstelling opgenomen voor de rechten van successie, overgang en schenking – de oude benaming voor de schenk- en erfbelasting – voor hetgeen de Koning of zijn vermoedelijke opvolger verkrijgt van een lid van het Koninklijk Huis. Deze vrijstellingen zijn opgenomen om te voorkomen dat als gevolg van het betalen van deze belastingen het vermogen van de Koning zodanig zou worden uitgehold dat het hem niet meer mogelijk zou zijn de functie als staatshoofd op passende wijze uit te oefenen.

De heer Koolmees stelt enkele feitelijke vragen naar aanleiding van de inperking van de vrijstelling schenkbelasting voor schenkingen door leden van het Koninklijk Huis. In antwoord daarop kan ik meedelen dat volgens het Nederlandse belastingstelsel iedereen die belasting verschuldigd is, aangifte moet doen. Die aangifteplicht geldt evenzeer als de inspecteur de belastingplichtige heeft uitgenodigd aangifte te doen, ook als er feitelijk geen belasting verschuldigd is. Families kunnen niet gezamenlijk een collectieve aangifte doen, de aangifteplicht is persoonlijk. Wel kunnen voor de erfbelasting de erfgenamen gezamenlijk aangifte doen op één aangiftebiljet, waarbij zij domicilie kiezen bij een van hen als vast aanspreekpunt voor de Belastingdienst. Uiteraard kunnen de erfgenamen ook een van hen, of een derde zoals een notaris, volmacht verlenen namens hen aangifte te doen. Daarbij is echter per erfgenaam toch sprake van een individuele aangifte, en volgt er ook een individuele aanslag. De belastingvrijdom die het Koninklijk Huis geniet, is beperkt tot de uitkeringen die de leden van dat Huis op grond van de Wet financieel statuut van het Koninklijk Huis ontvangen van het Rijk, en voor de vermogensbestanddelen die dienstbaar zijn aan de uitoefening van het koningschap. Voor het overige zijn de leden van het Koninklijk Huis op dezelfde wijze aan de belastingen onderworpen als andere Nederlanders. Met andere woorden de leden van het Koninklijk Huis betalen in principe belasting over het inkomen en vermogen voor zover niet een vrijstelling geldt gerelateerd aan de positie van het (toekomstig) Staatshoofd.

Met betrekking tot de vraag van de heer Braakhuis over de omvang van de fiscale vrijstellingen met het oog te achterhalen wat de grootte van het vermogen is van de koninklijke familie merk ik op dat daarin geen inzicht kan worden gegeven omdat dit in strijd is met de fiscale geheimhoudingsplicht.

De heer Van Vliet geeft aan dat hij de vrijstelling van artikel 33, onder 1, van de Successiewet 1956 die van toepassing is op schenkingen door een beperkte groep leden van het Koninklijk Huis een anomalie vindt in moderne belastingwetgeving en vraagt of ik erover na wil denken deze vrijstelling af te schaffen. Ik moge erop wijzen dat de bedoelde vrijstelling niet een faciliteit is ten gunste van de Koning, zijn opvolger of voorganger is, maar juist ten goede komt aan degene die de schenking ontvangt. Daarbij zal geen sprake zijn van een subjectieve vrijstelling op grond van afkomst. De vrijstellingsbepaling moet gezien worden in lijn met de vergelijkbare in de Successiewet 1956 opgenomen vrijstellingen voor datgene wat verkregen wordt van de Staat, gemeente of provincie. Ook in dergelijke situaties past het dat de ontvangende partij geen belasting hoeft te betalen.

Doorlopend beslag

De heer Bashir vraagt naar de maatregel in de Invorderingswet 1990 en de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen die het doorlopen van beslag op een VT of een voorschot op een toeslag mogelijk maakt. De heer Bashir acht deze maatregel disproportioneel bij een conservatoir beslag omdat een conservatoir beslag eenvoudig is te leggen. De voorgestelde maatregel om doorlopend beslag op een VT of een voorschot op een toeslag mogelijk te maken zou in de praktijk nauwelijks toepassing vinden bij een conservatoir beslag. In het jaar 2010 is tot nu toe 170 000 keer beslag gelegd onder de ontvanger van de Belastingdienst en onder de Belastingdienst/Toeslagen. Hiervan betrof het slechts 8 keer een conservatoir beslag bij een particulier. Niettemin zal, vanwege het bijzondere karakter van een conservatoir beslag, bij nota van wijziging worden geregeld dat de maatregel alleen toepassing vindt bij een executoriaal beslag.

Verlaagd tarief glastuinbouw

De heer Bashir vraagt of er nog een vorm van lastenverlichting voor de glastuinbouw zal worden geïntroduceerd ingeval geen goedkeuring wordt verleend voor de verlaagde energiebelastingtarieven voor de glastuinbouw. De heer Bashir vraagt tevens of de Kamer kan worden geïnformeerd zodra er meer duidelijkheid is over de goedkeuring van de EC. Voorshands wordt er van uitgegaan dat de Europese Commissie goedkeuring zal verlenen voor de toepassing van de verlaagde tarieven in de glastuinbouw. Indien die goedkeuring wordt geweigerd ontstaat een nieuwe situatie. Op dit moment is geen andere lastenverlichting van de glastuinbouw voorzien. De budgettaire opbrengst als gevolg van het eventueel vervallen van het verlaagde tarief zal worden betrokken bij de integrale afweging onder het hele lastenkader. Uiteraard zal de Kamer geïnformeerd worden zodra er duidelijkheid is over de reactie van de Europese Commissie met betrekking tot de verlaagde tarieven in de glastuinbouw.

Dwangsomregeling toeslagen

De heer Omtzigt vraagt waarom de toepassing van de dwangsomregeling op toeslagen wordt uitgesteld, en waarom dit uitstel zo lang is. Op 1 oktober 2009 is de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen

(Wet dwangsom) in werking getreden. Dit heeft geresulteerd in de dwangsomregeling in de Algemene wet bestuursrecht. Bij de invoering van de Wet dwangsom is onderkend dat sommige wettelijke beslistermijnen mogelijk niet reëel zijn en in dat geval zouden moeten worden aangepast. Voor de toeslagen zijn er nog geen termijnen aangepast. Wél is onderkend dat de Belastingdienst/Toeslagen nog niet in staat is te voldoen aan enkele beslistermijnen van de Awir, maar op dat moment kon nog niet worden overzien in hoeverre dit een structureel karakter had. De dwangsomregeling is in Overige fiscale maatregelen 2009 voor de Awir buiten werking gesteld tot 1 januari 2011 in afwachting van de komst van het nieuwe toeslagensysteem.¹ Op basis van de ervaringen met het nieuwe systeem zou dan moeten blijken welke afdoeningstermijnen ook structureel niet reëel haalbaar zijn. Uit de halfjaarsrapportages van de Belastingdienst blijkt dat het nieuwe toeslagensysteem nog niet live is. Zoals ook in het Algemeen overleg van 6 oktober 2010 door de minister van Financiën is aangegeven, draait dit nieuwe systeem nu schaduw. De bevindingen die daaruit voortkomen, worden nu opgelost. De transitie van de huidige systemen naar het nieuwe systeem zal veel tijd vergen, omdat het noodzakelijk is om zorgvuldig te zijn. Zeker omdat de huidige toeslagensystemen steeds beter lopen, gebeurt dit voorzichtig, gefaseerd, met verstand en niet plotseling. Om de gevolgen van de Wet dwangsom toch te kunnen duiden is er door de Belastingdienst een analyse gemaakt. Hieruit blijkt dat – met de huidige systemen en processen – er een risico gelopen wordt van ongeveer € 3,9 mld. op jaarbasis². Dit bedrag laat zich als volgt onderbouwen.

Het niet halen van wettelijke beslistermijnen heeft vanaf 1 januari 2011 tot gevolg dat de burger de Belastingdienst/Toeslagen in gebreke kan stellen. Na verloop van 14 dagen verbeurt de Belastingdienst/Toeslagen een dwangsom van € 30 per dag voor maximaal 42 dagen. De maximale dwangsom is € 1260. De Belastingdienst/Toeslagen moet ongeveer 8 mln. toeslagen in het jaar volgend op het toeslagjaar definitief vaststellen. In de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen is bepaald dat een burger een definitieve vaststelling moet krijgen, als hij zijn aangifte inkomstenbelasting voor 1 april heeft ingediend. Niet alle burgers die een toeslag ontvangen doen aangifte voor de inkomstenbelasting en niet alle burgers die wel aangifte doen, dienen voor 1 april hun aangifte inkomstenbelasting is. In totaal betekent dit dat ongeveer 3 mln. toeslagen van de hiervoor genoemde 8 mln. voor 1 juli definitief vastgesteld zouden moeten worden. Met de huidige processen lukt het de Belastingdienst niet om voor 1 september de definitieve vaststellingen te berekenen en verzenden. Dit blijkt ook uit de diverse halfjaarsrapportages die aan Uw Kamer zijn verzonden. Het gevolg is dat burgers de maximale dwangsom kunnen gaan claimen. Uitgaande van 100% claimgedrag van burgers kan het financiële risico oplopen tot ongeveer € 3,8 mld. per jaar. Daarnaast geldt dat met de huidige toeslagssystemen de wettelijke termijnen voor het afhandelen van eerste aanvragen en wijzigingen in ongeveer 2,5% van de gevallen niet gehaald worden. Dit betekent dat de er jaarlijks in ongeveer 65 000 gevallen een in gebreke stelling kan plaatsvinden. Het financiële risico bij 100% claimgedrag bedraagt dan ongeveer € 80 mln. De verwachting is overigens dat als het nieuwe toeslagensysteem live is, dit financieel risico wordt weggenomen. Onderverdeeld naar de diverse toeslagen ziet het bedrag aan uit te betalen dwangsommen er als volgt uit:

Te betalen dwangsommen per toeslagsoort (bedragen euro x mln)

	Definitief toekennen	Wijzigingen/ Aanvragen	Totaal
Zorgtoeslag	2 465	15	2 480
Huurtoeslag	615	20	635

¹ Kamerstukken II 2008/09, 31 705, nr. 3, blz. 10 en 11.

² Het gedragseffect van burgers is niet exact in te schatten. Evenwel is het de verwachting dat veel burgers de Belastingdienst/Toeslagen in gebreke zullen gaan stellen.

	Definitief toekennen	Wijzigingen/ Aanvragen	Totaal
Kindgebonden budget	515	5	520
Kinderopvangtoeslag	205	40	245
Totaal	3 800	80	3 880

Zoals aangegeven wordt het overgrote deel van het financiële risico veroorzaakt door het proces van definitief vaststellen. Onderzocht is – met aannames – of dit proces versneld kan worden als het nieuwe toeslagen-systeem live is. Een versnelling lijkt mogelijk, maar die versnelling is lang niet voldoende om het financieel risico geheel weg te nemen. De reden hiervan ligt buiten het toeslagenproces. Voor het definitief toekennen zijn onder andere de huishoudinkomens van de aangiften inkomstenbelasting nodig. Het huidige proces om deze inkomens te verkrijgen vergt structureel meer tijd, waardoor de definitieve toekenningen niet voor de wettelijke termijn van 1 juli kunnen worden opgelegd. Om het proces structureel te versnellen moeten enerzijds de aanslagsystemen van de Belastingdienst worden aangepast, anderzijds zal ook de wetgeving aangepast moeten worden. Het gaat om een ingrijpende aanpassing die niet snel te realiseren is.

Ook moet bedacht worden dat vereenvoudigingen in de wet- en regelgeving een bijdrage kan leveren om het financiële risico te beperken. Daarom stel ik voor om met uw Kamer grondig van gedachten te wisselen over mogelijke vereenvoudigingen in de wet- en regelgeving, zodat op termijn – maar het liefst zo snel als mogelijk – ook de Belastingdienst/Toeslagen gehouden kan gaan worden aan de Wet dwangsom.

Fiscale verzamelwet 2010

Peildatum box 3 in buitenlandsituaties

De heer Omtzigt vraagt het kabinet nogmaals te schetsen wat het voorstel met betrekking tot de vermogensrendementsheffing in buitenlandsituaties inhoudt, en of het laten vervallen van de voorgestelde artikelen 5.2, derde lid, en artikel 7.7, vierde lid, van de Wet IB 2001 niet zuiverder is en beter past bij de robuuste box 3-heffing. In de Fiscale vereenvoudigingswet 2010 is met betrekking tot de vermogensrendementsheffing in buitenlandsituaties voorzien in een tijdsgelange herrekening van het voordeel uit sparen en beleggen in situaties waarin een belastingplichtige anders dan door overlijden niet het gehele jaar binnenlands en/of buitenlands belastingplichtige is. Hierbij werd de peildatum bij ontstaan van binnenlandse of buitenlandse belastingplicht op een tijdstip in de loop van het kalenderjaar vervangen door dat latere tijdstip. Omdat deze verschuiving van de peildatum op gespannen voet staat met Europees recht wordt nu geregeld dat in alle situaties (ook de situaties waarbij slechts in een gedeelte van het jaar sprake is van binnenlandse en/of buitenlandse belastingplicht) wordt uitgegaan van de peildatum aan het begin van het kalenderjaar. Als een belastingplichtige bijvoorbeeld door immigratie of emigratie niet het gehele jaar binnenlands belastingplichtige is wordt hij, door de voorgestelde bepalingen, geacht slechts de maanden waarin hij wel binnenlands belastingplichtig was in die hoedanigheid een voordeel uit sparen en beleggen te genieten, maar wel berekend naar de rendementsgrondslag op de peildatum. De systematiek is niet alleen eenvoudig, maar past ook goed bij de gedachte achter de box 3-heffing. Het laten vervallen van de voorgestelde bepalingen is niet zuiverder en past evenmin beter bij de box 3-heffing. Door niet naar tijdsgelang te herrekenen in genoemde situaties – de heer Omtzigt vraagt naar de consequenties hiervan – zou een belastingplichtige ook in de heffing

worden betrokken voor het rendement dat hij geacht wordt te genieten op de grondslag sparen en beleggen in de periode dat hij niet (binnenlands en/of buitenlands) belastingplichtig was. Daarmee kan naar mijn mening niet worden gesproken van een zuiverder systeem. Het laten vervallen van de bepalingen past derhalve zeker niet beter bij de vermogensrendementsheffing van box 3.

Zoals de heer Omtzigt in zijn aanvullende vragen opmerkt, vindt geen herrekening van het voordeel uit sparen en beleggen plaats indien de belastingplichtige in het kalenderjaar komt te overlijden. Er was – anders dan bij de hiervoor genoemde buitenlandsituaties – namelijk geen directe aanleiding om de in de Fiscale vereenvoudigingswet 2010 van vorig jaar opgenomen regeling op dat punt aan te passen. Anders dan bij de genoemde buitenlandsituaties was hier geen sprake van spanning met Europees recht en was hier geen sprake van een risico dat de desbetreffende belastingplichtige dubbel zou worden belast. Anders dan de heer Omtzigt verwacht ik overigens ook niet dat het ongewijzigd laten van de regeling op dit punt tot emigratie zal leiden van belastingplichtigen die hun overlijden voelen aankomen.

Aanmerkelijk belang (nota van wijziging)

De heren Slob en Omtzigt verzoeken om een integrale doorschuifregeling voor de inkomstenbelasting bij vererving van aanmerkelijk belangaan- delen (ab-aandelen) indien de eindsituatie bij overlijden van een van de echtgenoten zodanig is dat de langstlevende echtgenoot eigenaar wordt van alle aandelen die de eerststervende echtgenoot bezat. In feite wordt gevraagd om de doorschuifregeling in dergelijke situaties te verruimen voor het aan de aandelen toe te rekenen beleggingsvermogen. Het doorschuiven van de ab-claim ter zake van het aan de aandelen toe te rekenen beleggingsvermogen bij overlijden past niet bij de draagkrachtgedachte die aan de Wet IB 2001 ten grondslag ligt. Vanuit de draagkrachtgedachte dient de erfflater uiterlijk bij zijn overlijden over zijn «totaalwinst» in de heffing betrokken te worden. In dit geval is dat de meerwaarde van zijn aandelen. Vanwege het belang van de economische bedrijvigheid en vanwege de gebondenheid van het ondernemingsvermogen is daarvoor niet gekozen. De claim op het ondernemingsvermogen kan om deze redenen worden doorgeschoven. Dit belang en de gebondenheid van het vermogen ontbreekt met betrekking tot het in de vennootschap aanwezige beleggingsvermogen. Verder zou langer uitstel niet evenwichtig zijn ten opzichte van de belastingheffing van andere beleggingen, zoals beleggingen die behoren tot de rendementsgrondslag van box 3 en jaarlijks in de heffing worden betrokken. Voorts past een dergelijke aanpassing niet bij de doelstelling van de op 1 januari 2010 ingevoerde doorschuifregeling bij schenking van ab-aandelen met betrekking tot het overdrachtsmoment van ab-aandelen. Bij vennootschappen met zowel ondernemingsvermogen als beleggingsvermogen zou het namelijk fiscaal weer aantrekkelijker worden om de overdracht aan het kind (beoogd opvolger) uit te stellen tot het overlijden van de langstlevende echtgenoot. Ten slotte zou een dergelijke aanpassing van de doorschuifregeling bij vererving van ab-aandelen aan de echtgenoot de regelgeving nog gedetailleerder maken en niet evenwichtig zijn ten opzichte van bijvoorbeeld de behandeling van ongehuwden die een samenlevingsovereenkomst met verzorgingsgedachte hebben gesloten. Over de feitelijke heffing wordt nog het volgende opgemerkt. De ab-heffing bedraagt 25% over de (eventuele) meerwaarde van het aan de aandelen toe te rekenen beleggingsvermogen. Indien de aandelen tot een huwelijksgoederengemeenschap behoren, bedraagt de heffing 12,5% vanuit het totale tot de huwelijksgoederengemeenschap behorende pakket ab-aandelen bezien.¹ Met een dergelijke heffing en het feit dat de langstlevende echtgenoot voor de erfbelasting een partnervrij-

¹ Voor de aandelen die de langstlevende echtgenoot krachtens huwelijksgoederengemeenschap houdt, vindt er geen afrekening bij overlijden van de eerststervende echtgenoot plaats.

stelling van € 600 000 (cijfer 2010) heeft, lijkt het niet dat de verzorging van de langstlevende echtgenoot in gevaar komt. Verder wordt nog opgemerkt dat voor de financiering van de door de erflater verschuldigde inkomstenbelasting over het aan de aandelen toe te rekenen beleggingsvermogen een tegemoetkoming in de Wet IB 2001 is opgenomen. De maatregel geeft de erfgenamen de mogelijkheid om binnen twee jaar na het overlijden van de erflater belastingvrij een dividend te laten uitkeren door dit af te boeken op de (verhoogde) verkrijgingsprijs.

De heren Slob en Omtzigt vragen om een verruiming van voor de inkomstenbelasting geldende doorschuifregeling bij vererving van tot een aanmerkelijk belang behorende (cumulatief) preferente aandelen indien de langstlevende echtgenoot eigenaar wordt van de aandelen die de eerststervende echtgenoot bezit. Naar ik aanneem doelen de vragers hierbij bijvoorbeeld op de uitwerking van het voorbeeld zoals opgenomen op bladzijde 29 in de nota naar aanleiding van het verslag.¹ In dat voorbeeld zijn de aandelen X-bv, welke tot de huwelijksgoederengemeenschap van D en E behoren, in het kader van een bedrijfsopvolging omgezet in (cumulatief) preferente aandelen waarbij hun kind F, de beoogd opvolger, op dat moment alle gewone aandelen in X-bv heeft verkregen. D overlijdt. Het overlijden van D vormt ingevolge artikel 4.16, eerste lid, onderdeel e, van de Wet IB 2001 een fictieve vervreemding van de (cumulatief) preferente aandelen in X-bv die D krachtens huwelijksgoederengemeenschap hield voor de waarde in het economische verkeer. E en F verkrijgen krachtens testament ieder de helft van de (cumulatief) preferente aandelen in X-bv die D krachtens huwelijksgoederengemeenschap hield. Ter zake van de vererving van de aandelen aan E is de doorschuifregeling van artikel 4.17a van de Wet IB 2001 niet van toepassing omdat E geen aandeelhouder is van de gewone aandelen in X-bv. Houders van (cumulatief) preferente aandelen kunnen worden beschouwd als kapitaalverschaffers omdat zij feitelijk niets anders zijn dan financiers van (de onderneming in) de vennootschap. Zoals door het vorige kabinet is uiteengezet, zijn noch de doorschuifregeling voor de inkomstenbelasting, noch de faciliteiten voor de erf- en schenkbelasting bedoeld om iedere kapitaalverstrekking aan een onderneming te faciliteren.² De overgang van dit soort van kapitaalvormen vormt geen bedrijfsopvolging. Dit is alleen anders indien de houder van de (cumulatief) preferente aandelen voorheen bij de onderneming (in de bv) betrokken is geweest en de preferente aandelen als het ware een voorzetting vormen van zijn eerdere gerechtigdheid als «gewone» aandeelhouder, en de (cumulatief) preferente aandelen worden verkregen door degene die thans betrokken is bij de onderneming. Verder ligt het niet voor de hand dat de aandelen aan de langstlevende echtgenoot (E) toekomen in een situatie waarin de langstlevende echtgenoot niet de beoogde bedrijfsopvolger is en er wel (cumulatief) preferente aandelen zijn gecreëerd in het kader van een bedrijfsopvolging. Het ligt dan in de lijn der verwachting dat de erflater (D) in zijn testament voorzieningen heeft opgenomen op basis waarvan de (cumulatief) preferente aandelen in geval van zijn overlijden bij die opvolger terechtkomen. In dat geval is ter zake van de vererving aan de opvolger de doorschuifregeling wel van toepassing.³

De heer Omtzigt vraagt aandacht voor de complexiteit van de regelgeving met betrekking tot het vererven van tot een aanmerkelijk belang behorende aandelen of winstbewijzen die behoren tot een huwelijksgoederengemeenschap. Hij verwijst hierbij naar de voorbeelden zoals behandeld in de nota naar aanleiding van het verslag⁴ en vraagt in hoeverre de regeling nog begrijpelijk is en of er een herziening en vereenvoudiging van deze problematiek mogelijk is. De regelgeving met betrekking tot het vererven van tot een aanmerkelijk belang behorende aandelen of winstbewijzen die

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 401, nr. 7, blz. 29.

² Kamerstukken I 2009/10, 32 128, nr. E, en kamerstukken II 2008/09, 31 930, nr. 9.

³ Kamerstukken II 2009/10, 32 128, nr. 20, blz. 22/23.

⁴ Kamerstukken II 2009/10, nr. 32 401, nr. 7, blz. 25 e.v.

behoren tot een huwelijksgoederengemeenschap is gedetailleerd en kan mogelijk als gecompliceerd worden ervaren, maar is zeker uitvoerbaar. Met betrekking tot de aangehaalde voorbeelden in de nota naar aanleiding van het verslag merk ik op dat deze betrekking hebben op specifieke situaties waarbij bewust wordt afgeweken van het testament van de erflater. Bij dergelijke situaties zijn doorgaans fiscale adviseurs betrokken, mede gelet op de omvang van het vermogen dat vererft. In dat verband zal vaak ook in het aangiftetraject gebruik worden gemaakt van professionele bijstand. De gedetailleerde regelgeving houdt verband met de technische aard van de problematiek en is goed te verklaren vanuit de uitgangspunten die aan de regeling ten grondslag liggen. Deze uitgangspunten zijn in de nota naar aanleiding van het verslag uitvoerig aan de orde gesteld. Kort gezegd komt het er op neer dat afrekening van de ab-claim ter zake van het aan de aandelen toe te rekenen beleggingsvermogen bij overlijden van de ab-houder, past binnen de draagkrachtgedachte die aan de Wet IB 2001 ten grondslag ligt. Een vereenvoudiging in de zin van het laten vervallen van deze uitgangspunten, zal leiden tot een heffing die geen recht doet aan deze draagkrachtgedachte. Een vereenvoudiging in de zin dat de gehele meerwaarde in de heffing wordt betrokken, dus zonder het thans gemaakte onderscheid tussen het aan de aandelen toe te rekenen ondernemingsvermogen (doorschuif ab-claim mogelijk) of beleggingsvermogen (geen doorschuif ab-claim mogelijk), zou het belang van de economische bedrijvigheid en de gebondenheid van het ondernemingsvermogen niet onderkennen. In dit kader heeft de NOB nog opgemerkt dat de regeling tot verschillende uitkomsten kan leiden afhankelijk van de inrichting van het testament en de daaropvolgende verdeling van de nalatenschap en huwelijksgoederengemeenschap terwijl uiteindelijk alle aandelen na het overlijden van de eerststervende echtgenoot toekomen aan het kind. In reactie hierop verwijs ik naar de nota naar aanleiding van het verslag waarin is aangegeven dat dit is terug te leiden naar de toepassing van de gemiddelde verkrijgingsprijs. Deze regeling binnen het regime voor ab-aandelen geldt vanaf 1 januari 1997 en is ingevoerd om de regeling in de uitvoering eenvoudiger te maken. Indien er voor zou worden gekozen om de regeling van de gemiddelde verkrijgingsprijs in dergelijke situaties aan te passen, zou hiermee een deel van de vereenvoudigingswinst van 1997 weer worden ingeleverd.

De heer Groot, mevrouw Neppéus en de heer Omtzigt vragen of het kabinet kan garanderen dat het zich in de toekomst niet meer voordoet dat degenen die alleen een AOW-uitkering genieten, een aanslag inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen opgelegd krijgen, terwijl zij normaliter niet in het aanslagtraject betrokken hoeven te worden. Het kabinet stelt alles in het werk om het moeten opleggen van aanslagen te voorkomen. Een maatregel als de onderhavige – het verhogen van de aanslaggrens – is daar ook het laatste redmiddel voor. De desbetreffende groep zal verder jaarlijks worden gemonitord. Omdat op het moment van het vaststellen van de loonheffingstabellen niet alle gegevens van het komende jaar bekend zijn, is het niet mogelijk een waterdichte oplossing te bieden, maar wel een oplossing met redelijke garantie. De hoogte van de AOW-uitkering kan namelijk worden aangepast op 1 januari en op 1 juli, terwijl de loonheffingstabellen één keer per jaar worden vastgesteld. De hoogte van AOW-uitkering is echter meestal redelijk in te schatten. Door een percentage in de loonheffingstabel bijzondere beloningen op basis van die schatting bij te stellen, kan het bedrag van de loonheffing worden afgestemd op het te verwachten bedrag aan inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen. In combinatie met de grenzen waarbinnen geen aanslag of teruggaaf wordt vastgesteld, respectievelijk € 44 en € 14, wordt een vrij zekere oplossing geboden. Voor AOW-ers met andere inkomstenbronnen naast de

AOW-uitkering blijft de mogelijkheid om een aanslag te ontvangen overigens altijd bestaan. Zij hebben meerdere inhoudingsplichtigen waardoor correctie via de aangifte inkomstenbelasting nodig kan zijn.

Nader NOB-commentaar Fiscale verzamelwet 2010

Naar aanleiding van een vraag van de heer Omtzigt wordt hierna een reactie gegeven op de tweede brief van de NOB over de Fiscale verzamelwet 2010, voor zover dit hiervoor nog niet aan de orde is geweest. Hierbij wordt de indeling in deze brief aangehouden.

Terbeschikkingstellingsregeling

De NOB twijfelt aan de noodzaak van de reparatie naar aanleiding van het arrest van de Hoge Raad van 15 januari 2010, nr. 08/03923, BNB 2010/100. De NOB meent dat het vermeende misbruik vanwege de wijziging van de tenaamstelling niet zo'n vaart zal lopen. Hierbij geeft de NOB aan dat er een natuurlijke tegenkracht is, want een verlies op een tbs-vordering is dan ook «slechts» aftrekbaar bij de andere, minstverdienende echtgenoot. Als wordt aangeknoopt bij de bestuursbevoegdheid is de tbs-regeling bij gehuwden makkelijk te manipuleren omdat een wijziging van de bestuursbevoegdheid relatief eenvoudig is te realiseren. Hierbij zal men willen kiezen voor de fiscaal meest gunstige optie. In geval van inkomsten zal men de bestuursbevoegdheid ten aanzien van het ter beschikking gestelde vermogensbestanddeel willen toekennen aan de minstverdienende echtgenoot. Indien men echter (op termijn) een verlies verwacht zal men de bestuursbevoegdheid willen toekennen aan de meestverdienende echtgenoot. Door de reparatie worden dergelijke manipulatiemogelijkheden voorkomen.

Daarnaast wijst de NOB er op dat de reparatie niet geldt voor niet in gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoten terwijl zij evenzeer een tbs-vordering op naam van de andere, minstverdienende echtgenoot kunnen stellen. Zoals reeds aangegeven in de nota naar aanleiding van het verslag¹ zal een wijziging van de gerechtigdheid tot (ter beschikking gestelde) vermogensbestanddelen in geval van samenwonende partners die niet in gemeenschap van goederen zijn gehuwd en partners die zijn gehuwd op huwelijkse voorwaarden juridische en economische gevolgen hebben. De NOB wijst er op dat in veel huwelijkse voorwaarden verrekenbedingen zijn opgenomen op grond waarvan bij einde van het huwelijk wordt afgerekend tussen echtgenoten alsof steeds sprake is geweest van een gemeenschap van goederen. Getracht is de inbreuk op de jurisprudentie van de Hoge Raad zo beperkt mogelijk te houden en alleen in de meest substantiële gevallen over te gaan tot reparatie. In dat kader komen met name de in gemeenschap van goederen gehuwde echtgenoten in beeld aangezien in die gevallen wijzigingen in bestuursbevoegdheid staande het huwelijk geen economische gevolgen hebben. Overigens merk ik nog op dat een verrekenbeding niet in alle situaties van beëindiging van het huwelijk hoeft te leiden tot afrekening alsof de echtgenoten in gemeenschap van goederen waren gehuwd. Overeengekomen kan namelijk worden dat een verrekenbeding alleen geldt in geval van echtscheiding of juist alleen in geval van overlijden van één van beide echtgenoten.

Verder wijst de NOB op problemen die ontstaan als wordt geswicht van artikel 3.91 naar artikel 3.92 van de Wet IB 2001. Volgens de NOB komen rechtsvormwijzigingen juist heel vaak voor. Ik deel de mening van de NOB dat rechtsvormwijzigingen vaak voorkomen. De gevolgen van rechtsvormwijzigingen in relatie tot de tbs-regeling zijn echter afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Voor zover er een switch plaatsvindt van

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 401, nr. 7.

artikel 3.91 van de Wet IB 2001 naar artikel 3.92 van de Wet IB 2001 en vice versa zullen er geen problemen ontstaan indien sprake is van een switch bij een en dezelfde belastingplichtige; alsdan is er namelijk geen staking van een resultaat uit een werkzaamheid. Voor zover er een switch plaatsvindt van een tbs op basis van artikel 3.91 van de Wet IB 2001 van de ene echtgenoot naar een tbs op basis van artikel 3.92 van de Wet IB 2001 bij de andere echtgenoot, is er bij de ene echtgenoot wel een staking en bij de andere echtgenoot een start van een werkzaamheid. Dit is ook het geval in het eerder door de NOB aangehaalde voorbeeld. In dit voorbeeld ging het om een ongebruikelijke tbs van een vader – die in gemeenschap van goederen is gehuwd – aan hun meerderjarige zoon en waarbij de vader bestuursbevoegd is met betrekking tot de ter beschikking gestelde vermogensbestanddelen en waarbij de eenmanszaak van de zoon vervolgens wordt omgezet in een bv. In dit geval ontstaat een afrekenmoment voor zover een deel van de tbs van de vader naar de moeder verschuift. Hierbij kan overigens een beroep worden gedaan op de betalingsfaciliteit van artikel 25, veertiende lid, van de Invorderingswet 1990. Naar verwachting zal dit specifieke geval van de NOB zich in de praktijk niet vaak voordoen. Om die reden is besloten om de wetgeving hiermee niet te verzwaren en in dergelijke gevallen zonodig met toepassing van de hardheidsclausule tot een bevredigende oplossing te komen in de vorm van een doorschuifregeling van de ene echtgenoot op de andere echtgenoot. Indien blijkt dat dergelijke casusposities echter meer dan incidenteel voorkomen, ben ik bereid om dit nader wettelijk te regelen.

Voorts verzoekt de NOB nogmaals de tbs-inkomsten in artikel 2.17 van de Wet inkomstenbelasting 2001 als gemeenschappelijk inkomensbestanddeel aan te merken dat vrij tussen de echtgenoten kan worden verdeeld. Uitgangspunt van de Wet IB 2001 is dat de belastingheffing zoveel mogelijk is geïndividualiseerd. Dit betekent dat de inkomsten in de regel worden belast bij de partner die de inkomsten geniet. Zodoende zijn inkomensbestanddelen uit box 1 niet vrij toerekenbaar, dit geldt ook voor eventuele verliezen. Hierbij speelt onder meer de progressieve tariefstructuur van box 1 een rol. Wanneer de tbs-inkomsten vrij toegerekend zouden kunnen worden tussen partners ontstaan hierdoor planningsmogelijkheden omdat de tbs-inkomsten immers tegen een progressief tarief worden belast.

Aanmerkelijk belang

Met de aanpassing van artikel 4.17 en artikel 4.17a, achtste lid, van de Wet IB 2001 in het voorliggende wetsvoorstel wil het kabinet het met ingang van 1 januari 2010 beoogde systeem duidelijker in de wettekst naar voren laten komen. In reactie op de vraag van de NOB of de huidige wettekst voldoende basis geeft voor de uitleg die de wetgever nu voor ogen staat merk ik op dat er in de praktijk thans discussie bestaat over de toepassing van artikel 4.17 van de Wet IB 2001 in relatie tot de toepassing van artikel 4.17a, achtste lid, van de Wet IB 2001. Deze onduidelijkheid wordt veroorzaakt doordat de toelichting bij de wetswijziging per 1 januari 2010 in relatie tot de woorden van de wettekst onduidelijk blijkt te zijn. Een en ander is ook aan de orde gesteld bij de behandeling van een vraag in de vragenrubriek van het Vakstudienieuws (V-N).¹ Ook de redactie V-N komt op basis van de huidige wettekst tot de conclusie dat de in artikel 4.17 van de Wet IB 2001 opgenomen doorschuifregeling niet meer kan worden toegepast indien ab-aandelen die de eerststervende echtgenoot (A) krachtens huwelijksgoederengemeenschap hield, bij overlijden van A in het kader van de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap worden toebedeeld aan de langstlevende echtgenoot (B). Om dit in de wetgeving duidelijker naar voren te laten komen, wordt voorgesteld om in

¹ V-N 2010/26.21.

de tekst van artikel 4.17 van de Wet IB 2001 met ingang van 1 januari 2011 expliciet te bepalen dat de daarin opgenomen doorschuifregeling niet geldt bij de verdeling van een huwelijksgoederengemeenschap na overlijden van een van de echtgenoten. De redactie V-N plaats wel vraagtekens bij de tekst van artikel 4.17a, achtste lid, van de Wet IB 2001 en de daarop gegeven toelichting. Het niet geheel sporen van een en ander is met ingang van 1 januari aanstaande achterhaald door de thans voorgestelde aanpassingen van de wettekst en de daarbij gegeven toelichting.

De NOB verzoekt twee in de toelichting op de nota van wijziging van de Fiscale verzamelwet 2010 gegeven voorbeelden¹ aan te vullen met de gevolgen van vererving en verdeling van de nalatenschap voor de toepassing van de Successiewet 1956. Ik zal hierna voor beide voorbeelden kwalitatief ingaan op de gevolgen voor de erfbelasting. Alvorens wordt ingegaan op de uitwerking van de voorbeelden vind ik het echter belangrijk enige uitgangspunten vooraf te vermelden.

Ten eerste is de situatie op overlijdensdatum voor de heffing van erfbelasting bepalend. Met latere verdelingen van de nalatenschap en de huwelijksgoederengemeenschap wordt in beginsel geen rekening gehouden. Voor de toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling is hierop in art. 35f, van de Successiewet 1956 echter een uitzondering opgenomen. Hierdoor is het mogelijk om zonder verlies aan faciliteiten het ondernemingsvermogen aan de voortzetter toe te delen. Dit geldt ook voor het aandeel van de nog levende echtgenoot in de huwelijksgoederengemeenschap. Ten tweede kan voor zover bij de erflater wordt afgerekend over zijn aanmerkelijkbelangclaim de nominale inkomstenbelastingsschuld als passief in de nalatenschap in aanmerking worden genomen. Gegeven het eerst genoemde uitgangspunt geldt dit dus niet voor de aandelen die van de zijde van de langstlevende aan de nalatenschap worden toegedeeld. Ten derde kan, voor zover de aanmerkelijkbelangclaim op de aandelen van de erflater wordt doorgeschoven, ingevolge art. 20, vijfde en zesde lid, van de Successiewet 1956 de latente inkomstenbelasting als schuld in aanmerking worden genomen mits sprake is van cumulatie tussen inkomstenbelasting en erfbelasting.² Voor zover op grond van de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet 1956 het verkregen ondernemingsvermogen wordt vrijgesteld, kan dus geen latentie in aanmerking worden genomen. Tijdens de herziening van de Successiewet 1956 heeft mijn ambtsvoorganger aangegeven dat in lijn met de jurisprudentie op dit punt deze latentie naar evenredigheid in aanmerking mag worden genomen. Dit betekent dat indien bijvoorbeeld van het verkregen ondernemingsvermogen 11% is belast met erfbelasting, 11% van de latentie als passief kan worden meegenomen.

Het eerste voorbeeld de toelichting op de nota van wijziging van de Fiscale verzamelwet 2010 betreft de volgende casus:

A en B zijn in gemeenschap van goederen gehuwd. Deze gemeenschap omvat onder meer alle aandelen in X-bv. X-bv heeft alleen maar ondernemingsvermogen. De waarde van de aandelen in X-bv bedraagt 1000. De verkrijgingsprijs bedraagt 100. A overlijdt en echtgenoot B en kind C zijn de erfgenamen. B en C wonen beiden in Nederland en zijn krachtens testament voor gelijke delen gerechtigd tot de nalatenschap, waarbij in het testament voorts is bepaald dat titel 3, afdeling 1, van Boek 4 BW geheel buiten toepassing blijft.

Door het overlijden van A wordt de huwelijksgoederengemeenschap tussen A en B ontbonden. B is krachtens huwelijksvermogensrecht gerechtigd tot de helft van de ontbonden huwelijksgoederengemeenschap. De andere helft komt toe aan de nalatenschap van A waarin de langstlevende echtgenoot B en kind C als erfgenaam voor gelijke delen

¹ Kamerstukken II 2009–2010, 32 401, nr. 5, blz. 13–15.

² Zie o.a. HR 26 juni 1996, nr. 30 445, BNB 1996/307.

gerechtigd zijn. Het overlijden van A vormt voor toepassing van de Wet IB 2001 een fictieve vervreemding van de aandelen in X-bv die A krachtens huwelijksgoederengemeenschap hield voor de waarde in het economische verkeer, zijnde 500 (de helft van 1000). Een dergelijke vervreemding zou voor A een belastingschuld in de inkomstenbelasting tot gevolg hebben die als passief in de nalatenschap in aanmerking wordt genomen. In dit voorbeeld ontstaat een dergelijke schuld echter niet indien de fictieve vervreemding ingevolge artikel 4.17a van de Wet IB 2001 op verzoek in het geheel niet als vervreemding wordt aangemerkt. X-bv heeft alleen maar ondernemingsvermogen. Dat betekent dat de waarde van de aandelen in X-bv die deel uitmaken van de nalatenschap, op verzoek van de verkrijgers, volledig in aanmerking komt voor de bedrijfsopvolgingsregeling in de Successiewet 1956 (aannemende dat zowel B als C aan de overige voorwaarden van de regeling voldoen). Voor B en C gaat het daarbij ieder om 25% van de aandelen in X-bv. Door de toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling is de waarde van de gerechtigdheid van B en C tot de aandelen in de nalatenschap van A geheel vrijgesteld voor zover de waarde van de objectieve onderneming van X-BV € 1 000 000 niet te boven gaat. Voor het meerdere geldt een vrijstelling van 83%. Voor zover de verkrijging van de aandelen niet is vrijgesteld, kan ook de latente inkomstenbelasting over die aandelen in aanmerking worden genomen op basis van artikel 20, vijfde lid, onderdeel c, in combinatie met het zesde lid, onderdeel d, van de Successiewet 1956. Die in aanmerking te nemen latentie bedraagt 6,25% van het (positieve) verschil tussen de waarde van de aandelen en de verkrijgingsprijs.

Indien vervolgens binnen twee jaar na het overlijden van A in het kader van de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap/nalatenschap alle aandelen in X-bv worden toebedeeld aan C, wordt de bedrijfsopvolgingsregeling van de Successiewet 1956 opnieuw toegepast met inachtneming van de nieuwe verdeling. In het voorbeeld heeft dat tot gevolg dat bij C, die nu gerechtigd is tot alle aandelen van X-bv, de hiervoor geschetste vrijstelling van de bedrijfsopvolgingsregeling wordt toegepast voor alle aandelen. De langstlevende B heeft geen aandelen meer in X-bv en daarom wordt de eerder verleende vrijstelling bij haar teruggenomen. De heffing van erfbelasting wordt aan de nieuwe situatie aangepast, waarbij wordt uitgegaan van de waarde van de aandelen op het moment van het overlijden van A. De verdeling van een nalatenschap leidt voor de heffing van erfbelasting immers niet tot een andere waardering. Dat laat onverlet dat bij de verdeling civielrechtelijk wel van de actuele waarde moet worden uitgegaan. De hernieuwde toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling zal in situaties zoals in het voorbeeld doorgaans tot gevolg hebben dat de oorspronkelijk door C verschuldigde erfbelasting wordt verlaagd en de door B verschuldigde erfbelasting wordt verhoogd. In een concreet geval hangt een en ander natuurlijk af van de hoogte van de verkrijgingen in combinatie met de vrijstellingen die gelden voor een kind en voor de langstlevende partner van de erflater.

Het tweede voorbeeld in de toelichting bij de nota van wijziging gaat uit van dezelfde casus als voorbeeld 1, met als wijziging dat de waarde van de aandelen van X-bv – rekening houdende met de 5%-marge op grond van artikel 4.17a, zesde lid van de Wet IB 2001 – voor 700 toerekenbaar is aan het ondernemingsvermogen en voor 300 aan het beleggingsvermogen. Het overlijden van A vormt voor toepassing van de Wet IB 2001 een fictieve vervreemding van de aandelen in X-bv die A krachtens huwelijksgoederengemeenschap hield voor de waarde in het economische verkeer, zijnde 500 (de helft van 1000). Het deel dat toerekenbaar is aan het ondernemingsvermogen van X-bv (de helft van 700 is 350) wordt ingevolge artikel 4.17a op verzoek niet als vervreemding aangemerkt. Voor het deel dat toerekenbaar is aan het beleggingsvermogen (de helft van 300 is 150) wordt er wel een vervreemding door A geconstateerd.

Ingevolge artikel 4.19 van de Wet IB 2001 kan A op de overdrachtprijs van 150 een verkrijgingsprijs van 50 (zijnde de helft van 100) in mindering brengen, waardoor per saldo een vervreemdingsvoordeel van 100 wordt geconstateerd. Dit vervreemdingsvoordeel leidt tot verschuldigdheid van inkomstenbelasting door A (25% van (150 – 50) is 25), hetgeen een belastingschuld in de nalatenschap van A tot gevolg heeft. De waarde van de erfdelen van B en C wordt hierdoor dienovereenkomstig lager. Evenals in voorbeeld 1 vindt ook hier de bedrijfsopvolgingsregeling van de Successiewet 1956 toepassing maar de vrijstellingen op grond van deze regeling gelden alleen voor de waarde van de aandelen voor zover die kan worden toegerekend aan het ondernemingsvermogen van X-bv. In voorbeeld 2 vindt de bedrijfsopvolgingsregeling dus in eerste instantie toepassing op de waarde van de aandelen in de nalatenschap voor zover deze ondernemingsvermogen representeert (bij B en C ieder 50% van de helft van 700 dat is 175). Indien vervolgens binnen twee jaar na het overlijden van A in het kader van de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap/nalatenschap alle aandelen in X-bv worden toebedeeld aan C werken de wijzigingen als volgt uit. C heeft dan aandelen in X-bv met een waarde in het economische verkeer van 1 000, waarvan 700 ondernemingsvermogen representeert en 300 beleggingsvermogen. Op verzoek van C wordt de bedrijfsopvolgingsregeling van de Successiewet 1956 opnieuw toegepast uitgaande van de situatie na de verdeling. Het verschil met het eerste voorbeeld is dat de regeling in dit geval geen toepassing vindt op aandelen ter waarde van 1 000 maar slechts op de aandelen voor zover ze ondernemingsvermogen van X-bv vertegenwoordigen (700). Net zoals in het eerste voorbeeld zal de hernieuwde toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling doorgaans tot gevolg hebben dat de oorspronkelijk door C verschuldigde erfbelasting wordt verlaagd en de door B verschuldigde erfbelasting wordt verhoogd. Zoals in voorbeeld 2 in de nota van wijziging is aangegeven wordt ten gevolge van de toedeling van de aandelen die B krachtens huwelijksgoederengemeenschap houdt, aan kind C bij B een vervreemdingsvoordeel van 66,67 geconstateerd voor het deel dat toerekenbaar is aan het beleggingsvermogen. De belastingschuld van B die hierdoor ontstaat (25% van 66,67) kan voor de heffing van erfbelasting niet op het verkrijging van B of C in mindering worden gebracht aangezien het hier niet gaat om een belastingschuld van de erflater A.

Box 3, inclusief buitenlandse belastingplicht box 3

De NOB gaat in haar commentaar nog steeds – ten onrechte – uit van het uitgangspunt dat met de vermogensrendementsheffing sprake is van een vermogensbelasting en niet van een inkomstenbelasting. Deze opvatting deel ik uitdrukkelijk niet. In het commentaar gaat de NOB er zonder notie aan voorbij dat in een vermogensbelasting het vermogen zelf als grondslag voor de belastingheffing dient, waar dat in de vermogensrendementsheffing expliciet het voordeel uit sparen en beleggen is, zijnde het rendement van de grondslag sparen en beleggen. Die grondslag wordt per 1 januari aanstaande nog slechts aan de hand van 1 peildatum vastgesteld, maar het rendement over die grondslag en daarmee het voordeel uit sparen en beleggen wordt uitdrukkelijk geacht gespreid over het jaar te worden vergaard. Het voorstel tot het opnemen van een tijdsgelange herrekening in de vermogensrendementsheffing in de eerder genoemde buitensituaties is dan ook gelegen in dit essentiële kenmerk van de vermogensrendementsheffing dat de NOB niet onderkent. Bij een vermogensbelasting zoals vormgegeven in de Wet op de vermogensbelasting 1964 wordt de grondslag voor belastingheffing, zijnde het vermogen, vastgesteld op 1 januari van het kalenderjaar en wordt vervolgens op die grondslag een belastingtarief van (in dit geval) 7 promille toegepast. In deze zin verschillen een vermogensbelasting en de

vermogensrendementsheffing dusdanig dat ik de parallel die de NOB trekt tussen beide geenszins kan onderschrijven. Ook de Hoge Raad heeft in zijn arrest van 1 december 2006 overigens bepaald dat met de vermogensrendementsheffing van box 3 sprake is van een inkomstenbelasting, en niet van een vermogensbelasting.¹

Overdrachtsbelasting

De NOB betoogt om de voorgestelde aanpassing van het begrip «economische eigendom» in de overdrachtsbelasting ter reparatie van het arrest HR 11 december 2009, nr. 08/05312, BNB 2010/67. Dit met het oog op het door de NOB veronderstelde standpunt van het kabinet dat in niet-gelieerde situaties weinig praktisch misbruik zou voorkomen. Daarnaast wordt in dit kader om een reactie verzocht met betrekking tot het standpunt van de NOB dat de voorgestelde wijziging geen gevolgen heeft voor de verkrijging van een recht op een aantal huurtermijnen. De belastbaarheid van de verkrijging van de economische eigendom in de overdrachtsbelasting speelt een zeer belangrijke rol om ongewenst en oneigenlijk gebruik van de fiscale regelgeving te voorkomen. Zonder reparatie van de gevolgen van dit arrest wordt de belastbaarheid van de economische eigendom aanzienlijk uitgehoud. Namelijk in die gevallen waarin de economische eigendom van een bestanddeel dat zelfstandig aan een beperkt zakelijk recht kan worden onderworpen, wordt overgedragen, zou overdrachtsbelasting kunnen worden ontlopen indien met betrekking tot dat bestanddeel niet werkelijk een beperkt zakelijke recht is gevestigd. Dit zal zich voordoen in situaties waarbij er een gelieerdheid bestaat tussen partijen, maar zal zich evengoed in andere, niet-gelieerde situaties voordoen. Dit is reeds aangegeven in de nota naar aanleiding van het verslag. De NOB leidt hier ten onrechte uit af dat het kabinet in niet-gelieerde situaties weinig praktisch misbruik ziet. Voor de hier bestreden gevallen geldt hetzelfde als voor de economische eigendom in het algemeen. Ook daarvoor gold vóór de wetsreparatie in 1995 dat die werd overgedragen in zowel gelieerde als niet-gelieerde situaties. In de gevallen waarop het arrest van de Hoge Raad betrekking heeft, gaat het veelal om het belangrijkste bestanddeel van een onroerende zaak, namelijk de opstal. Het valt daarom niet in te zien dat alleen in gelieerde situaties misbruik gemaakt zal worden van het gat in de wetgeving dat door het arrest is ontstaan. Het gaat immers om grote belangen en een forse besparing van overdrachtsbelasting.

Met betrekking tot de verkrijging van een recht op een aantal huurtermijnen beoogt de reparatie geen wijziging. In het algemeen kan gesteld worden dat de omschrijving van de economische eigendom zodanig ruim is gekozen dat alle thans bekende vormen van economische eigendom eronder vallen, terwijl andere rechtsverhoudingen die daar niet toe worden gerekend, erbuiten vallen. Met andere woorden, de voorgestelde reparatie is slechts corrigerend.

Invorderingswet 1990

De NOB acht terugwerkende kracht van de wijziging van artikel 25, achtste lid, van de Invorderingswet 1990 niet gerechtvaardigd omdat belastende maatregelen alleen terugwerkende kracht mogen krijgen «in gevallen waarin aankondigingseffecten kunnen optreden en bij maatregelen tot het tegengaan van oneigenlijk gebruik of misbruik van een wettelijke voorziening». De voorgestelde wijziging van de Invorderingswet 1990 is geen belastende maatregel maar is bedoeld om de wettekst te verduidelijken. Met ingang van 1 januari 2010 zouden misverstanden kunnen zijn ontstaan over de bedoeling van de wetgever vanwege een wijziging van de Invorderingswet 1990 met ingang van die datum, vandaar de terugwer-

¹ Hoge Raad 1 december 2006, 42 211, BNB 2007/68.

kende kracht van de voorgestelde wijziging. De onduidelijkheid zou kunnen ontstaan over de bedoeling van de wetgever als het gaat om voortzetting van het verleende uitstel van betaling voor een conserverende aanslag inkomstenbelasting in het geval van een juridische splitsing of fusie die niet voldoet aan de voorwaarden zoals gesteld in artikel 3.56 en artikel 3.57 van de Wet IB 2001 (een niet-kwalificerende juridische fusie of splitsing). Met de voorgestelde wijziging wordt buiten twijfel gesteld dat aan de voorwaarden in artikel 3.56 en artikel 3.57 van de Wet IB 2001 moet zijn voldaan voor voortzetting van het uitstel. Er zijn thans geen gevallen bekend waarin de ontvanger heeft ingestemd met voortzetting van het uitstel van betaling bij een niet-kwalificerende juridische fusie of splitsing. Mocht blijken dat in de praktijk in de periode tot begin juni 2010, het moment van indiening van het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2010, door de ontvanger toch is ingestemd met voortzetting van het uitstel van betaling in die gevallen, dan wordt daar soepel mee omgegaan en wordt het uitstel niet alsnog beëindigd zodat de belastingschuldige niet wordt benadeeld. Na het moment van indiening van het wetsvoorstel kan geen sprake meer zijn van onduidelijkheid van de wettelijke bepaling.

Overige vragen

Met betrekking tot de constatering van de heer Omtzigt dat het kabinet nog geen reactie heeft gegeven op de motie met betrekking tot de trouwtax, zegt het kabinet toe op korte termijn in een aparte brief nader in te gaan op deze motie.

De heer Omtzigt informeert naar de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de bij het Belastingplan 2010 aangenomen motie met betrekking tot de SBBI's¹. In die motie is het kabinet verzocht de SBBI's zo veel mogelijk te ondersteunen, zo min mogelijk te belasten en niet met onnodige regelgeving te belasten en over deze drie punten in overleg te treden met relevante koepelorganisaties van SBBI's. Met een aantal koepelorganisaties van SBBI's is op 8 juni jl. een informatiebijeenkomst gehouden. Deze bijeenkomst had een tweeledig doel: enerzijds informatieverschaffing over de fiscale aspecten van de per 1 januari 2010 ingevoerde SBBI-regeling en anderzijds kennisnemen van door de sector ervaren knelpunten en wensen. Een belangrijk onderdeel van de informatie betrof de feitelijke gang van zaken bij de heffing van schenk- of erfbelasting bij een verkrijging. Binnen de Successiewet 1956 geldt voor zowel de schenk- als erfbelasting een algemene vrijstelling voor verkrijgingen tot € 2000 per jaar per schenker of erflater. Van deze verkrijgingen behoeft geen aangifte te worden gedaan. SBBI's zijn daarnaast ook vrijgesteld van schenk- en erfbelasting voor grotere verkrijgingen uit schenking of nalatenschappen indien aan de voorwaarden is voldaan. De SBBI's hoeven van deze verkrijgingen ook geen aangifte schenkbelasting te doen. De SBBI's genieten aldus een financieel voordeel zonder extra administratieve rompslomp. Op de site van de Belastingdienst kan worden nagegaan of aan de voorwaarden wordt voldaan. Wanneer daarna desondanks nog twijfel bestaat of de vrijstelling van toepassing is, kan een instelling in overleg treden met de inspecteur om zekerheid te krijgen. Ik ben van mening dat deze werkwijze voldoende zekerheid verschaft over de SBBI-status. Het creëren van een SBBI-register biedt in dit verband geen aanvullende waarborg. Voorts zou het aanleggen en onderhouden van een SBBI-register tot hoge uitvoeringskosten voor de Belastingdienst leiden en een uitvoeringsorganisatie en beschikkingenstelsel vergen zoals voor de ANBI's van toepassing is. In het licht van de omvangrijke bezuinigingen waarvoor de Belastingdienst zich de komende jaren gesteld ziet, vind ik het ook niet opportuun om een dergelijke extra voorziening in het leven te roepen. Bij het hiervoor bedoelde overleg met de SBBI's op

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 128, nr. 42.

8 juni 2010 is de SBBI's ook verzocht door hen ervaren knelpunten aan te dragen, zodat beoordeeld kan worden of voor deze knelpunten een oplossing gevonden kan worden. Deze nog aan te dragen knelpunten zullen het onderwerp zijn van het vervolgoverleg met SBBI's. De vervolgstap is om – in lijn met de strekking van de motie Omtzigt c.s. - op basis van een inventarisatie van door de SBBI's ervaren knelpunten en wensen te bezien of aanvullende fiscale maatregelen nodig zijn. Dit vervolg overleg is gepland in december. In aansluiting op het voorgaande deel ik u mee dat de wens voor verdere ondersteuning en facilitering van SBBI's reeds op 16 februari 2010 is overgebracht aan de ministeries van VWS, OCW, SZW, VROM en BZK. Het is aan deze departementen om eventueel maatregelen op hun beleidsterrein te overwegen.

De heer Van Vliet vraagt zich af of er is nagedacht over het eventueel verlengen van de voorlopige teruggave faciliteit vanwege verliescompensatie. Hij doelt hiermee op het besluit van 8 april 2009, CPP 2009/482M. Daarin was het voor aan belastingplichtigen die over het jaar 2008 een verlies hadden geleden, toegestaan om op basis van een voorlopige jaarrekening over 2008 (in plaats van de aangifte over 2008) en vooruitlopend op de carry-backbeschikking een voorschot te krijgen op hun een verlies over daar jaar versneld terug te wentelen, waardoor versneld belastingteruggaaf zou plaatsvinden. In het kader van de kredietcrisis is verder nagedacht over mogelijke stimulerende maatregelen, waaronder ook het verlengen van deze regeling. Dit heeft geleid tot diverse andere maatregelen, waaronder de tijdelijke verlenging van de achterwaartse verlies verrekeningstermijn met 2 jaren. Mede hierom en gezien het feit dat de versnelde teruggaaf tot ingewikkelde systeemaanpassingen buiten de reguliere systemen om zou moeten leiden, is ervoor gekozen deze regeling niet te verlengen.

De heer Van Vliet vraagt hoe de fiscus bij de beleidswijziging is gekomen de vrijstelling voor lichamen van weldadigheid of algemeen nut voor woningcorporaties af te schaffen en hoe ik hier tegenaan kijk. Vanaf 2008 zijn woningcorporaties integraal belastingplichtig. In 2009 heeft de toenmalige Staatssecretaris van Financiën reeds aangegeven hoe hij aankeek tegen de zogenoemde zorgvrijstelling in relatie tot corporaties. Deze zienswijze heeft zijn beslag gekregen in het besluit van 8 december 2009, nr. CPP2009/1368M. Op grond van de in de wet en aldaar opgenomen criteria wordt getoetst of corporaties die bejaardenwoningen verhuren al dan niet onder de vrijstelling vallen. Om voor genoemde vrijstelling in aanmerking te komen, moet sprake zijn van een lichaam van algemeen nut. Van een dergelijk lichaam is geen sprake indien de activiteiten louter bestaan uit de verhuur van vastgoed. Indien de corporatie naast het verhuren van vastgoed echter ook zélf zorgtaken verricht en aan de overige criteria wordt voldaan, dan kan de genoemde vrijstelling toepassing vinden. De criteria gelden overigens niet alleen voor corporaties, maar ook voor anderen. De toetsing van de feitelijke situatie aan het vastgestelde beleid geschiedt door de inspecteur van de Belastingdienst.

Het antwoord op de vraag van de heer Braakman of het mogelijk is om de overname van een winstgevend bedrijf te financieren met leningen waarbij de rente van deze leningen aftrekbaar is van de winst van het overgenomen bedrijf, luidt bevestigend. Als het overgenomen bedrijf wordt voortgezet is het mogelijk om eventuele verliezen ontstaan na de overname te verrekenen met winsten van voor de overname. De heer Braakman vraagt hiernaar. Deze problematiek raakt aan de behandeling van vreemd vermogen en eigen vermogen in de vennootschapsbelasting en zal worden betrokken bij de afweging over de in het Regeerakkoord

genoemde grondslagverbreding en tariefverlaging in de vennootschapsbelasting.

De heer Bashir heeft de vraag gesteld of het mogelijk is een belasting in te voeren op de verbranding van afval. Het verbranden van afval valt in beginsel onder de afvalstoffenbelasting, behalve voor zover het gaat om verbranding met een hoofdgebruik als brandstof of voor een andere wijze van energieopwekking. Bij de totstandkoming van de afvalstoffenbelasting is er echter bewust voor gekozen het verbranden te belasten naar een nihiltarief, teneinde een maximale prikkel te krijgen om brandbaar afval niet te storten, maar te verbranden. Het zou in beginsel mogelijk zijn het verbranden van afval te belasten door het nihiltarief te vervangen door een positief tarief, mits daarbij tevens een beperking wordt aangebracht op de eerdergenoemde uitzondering voor verbranding met een hoofdgebruik als brandstof of een hoofdgebruik voor een andere wijze van energieopwekking. Het is echter zeer de vraag of zo'n maatregel doelmatig zou zijn. Dit houdt verband met het feit dat een uitzondering gemaakt zou moeten worden voor nuttige toepassing in afvalverbrandingsinstallaties waarin energie wordt opgewekt. Naar verwachting zal in de nabije toekomst in vrijwel alle afvalverbrandingsinstallaties sprake zijn van nuttige toepassing. Als gevolg daarvan zou de opbrengst van een belasting op het verbranden van afval op langere termijn slechts gering zijn, terwijl de maatregel de afvalstoffenbelasting wel ingewikkelder zou maken en gepaard zou gaan met onevenredige uitvoeringskosten. Ook het milieu-effect van de maatregel zou gering zijn, terwijl de verkleining van het verschil tussen het tarief voor verbranden en het tarief voor storten ertoe kan leiden, dat een ongewenste verschuiving plaatsvindt van verbranden naar storten. Naar mijn mening verdient het dan ook de voorkeur, het nihiltarief voor verbranding te handhaven.

De heer Omtzigt vraagt wat de effecten zijn geweest van de invoering van de afvalstoffenbelasting op storten, verbranden enz. en of deze effecten gewenst en/of ongewenst zijn. De afvalstoffenbelasting is in 1995 ingevoerd. Er golden tot 1998 twee tarieven: een tarief voor het storten van afvalstoffen en een nihiltarief voor het verbranden. Voor deze differentiatie is destijds gekozen omdat enerzijds het storten van afvalstoffen uit milieuoogpunt minder wenselijk is dan het verbranden van afval en anderzijds het verschil in kostprijs tussen storten (goedkoop) en verbranden (duur) enigszins verkleind kon worden door de invoering van de afvalstoffenbelasting. Bij de toenmalige prijsverhouding was het vanuit het financieel oogpunt namelijk veel aantrekkelijker om afvalstoffen te storten dan om ze te verbranden of te hergebruiken. De belasting is sindsdien niet geëvalueerd. Wel is uit de cijfers van Senternovem af te leiden dat sinds de invoering van de afvalstoffenbelasting in 1995 het aandeel verbrand afval sterk is toegenomen van 18% in 1994 tot 63% in 2008. Het aandeel gestorte afval daarentegen nam gestaag af van 82% in 1994 tot 37% in 2008. Op basis van deze cijfers lijkt de afvalstoffenbelasting zijn doel te hebben bereikt.

De heer Braakhuis heeft gevraagd of ik wil kijken naar een tarief voor grootverbruikers binnen de energiebelasting. Hij geeft daarbij aan dat dit eerder is afgewezen in verband met de behandeling door omliggende landen. Naar de mening van heer Braakhuis hebben inmiddels veel landen de tarieven opgetrokken. Allereerst zou ik een misverstand willen wegnemen. Er is geen nihiltarief voor grootverbruikers in de energiebelasting. Het tarief op elektriciteit in de hoogste schijf bedraagt € 0,0005 per kwh en het tarief op aardgas in de hoogste schijf bedraagt € 0,0082 per m³. Nederland voldoet hiermee aan de minimumtarieven van de Europese richtlijn energiebelasting. Nederland kent wel een vrijstelling voor energie-intensieve bedrijven die deelnemen aan energiebesparingsconve-

nanten. Deze vrijstelling geldt alleen voor het zakelijk elektriciteitsverbruik in de hoogste schijf (verbruik boven de 10 000 000 kWh per jaar), over de lagere schijven moet de daarvoor geldende belasting op elektriciteit worden betaald. Om voor de vrijstelling in aanmerking te komen moeten bedrijven wel de verplichtingen uit de convenanten nakomen. Uit de door de Commissie ter beschikking gestelde informatie kan ik niet afleiden dat grootverbruikers in omringende landen hogere tarieven (dan in Nederland) betalen, want bij die vergelijking moet rekening worden gehouden met de in die andere landen van toepassing zijnde vrijstellingen, verminderingen en teruggaven, wat zeer complex is. Er is nader onderzoek nodig om de energiebelastingdruk voor energie-intensieve bedrijven exact te bepalen.

De heer Braakhuis vraagt of ik bereid ben mee te werken aan een onderzoek naar het verhogen van het tarief voor aardgas in de eerste schijf. Er zijn recent al verschillende onderzoeken uitgevoerd naar (de effecten van) een verhoging van de energiebelasting, onder andere een verhoging van het tarief voor aardgas in de eerste schijf. In het kader van het Belastingplan 2010 is door het ministerie van Sociale Zaken doorgerekend wat de koopkrachteffecten zouden zijn van een verhoging van 25% op het tarief van de energiebelasting op aardgas in de eerste schijf. ECN heeft in april 2010 in het kader van de Studiecommissie belastingstelsel en in het kader van de evaluatie van het programma Schoon en Zuinig de milieueffecten doorgerekend van een verhoging van de energiebelasting en het minder degressief maken van de energiebelasting. Het ECN-rapport is u toegestuurd door de toenmalige minister van VROM.¹ Naar mijn mening hebben we de gevolgen van een eventuele verhoging van de energiebelasting dus goed in beeld en is er geen aanleiding voor een nieuw onderzoek. In dit kader is overigens van belang de in het regeerakkoord voorziene opslag op de energieprijzen ter financiering van de SDE+. Een dergelijke opslag die weliswaar als afzonderlijke heffing zal worden geheven, maar wel als ware het een energiebelasting, heeft hetzelfde effect als een verhoging van de energiebelasting.

Naar aanleiding van een vraag van de heer Koolmees merk ik op dat geen voornemens heb om de regeling voor rode diesel af te schaffen.

De heer Braakhuis vraagt of ik mij wil inspannen om alsnog uitvoering te geven aan de motie die ik als Kamerlid samen met mevrouw Sap heb ingediend over de startersleningen. Bij de financiële beschouwingen heeft de Minister van Financiën aangegeven dat het toenmalige kabinet de motie niet zou uitvoeren aangezien de startersregeling met de in de motie voorgestelde intensivering slechts enkele weken zou kunnen worden opengesteld. Dit zou vanuit bestuurlijk oogpunt onzorgvuldig zijn. Veel mensen zouden dan moeten worden teleurgesteld. Daarnaast bleek de voorgestelde dekking van de motie uiteindelijk niet voldoende omdat de onderuitputting op het budget van innovatiesubsidies beperkter was in omvang dan door de indieners aanvankelijk gedacht. Deze argumenten gelden nu nog onverminderd. Daarbij ben ik tevreden met de tijdelijke maatregelen ter stimulering van de woningmarkt zoals die zijn opgenomen in het wetsvoorstel Belastingplan 2011. Voor verdere vragen op het terrein van de startersleningen verwijs ik u naar mijn collega van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De heer Slob vraagt of kleine ondernemers die niet kunnen profiteren van de afdrachtvermindering onderwijs tegemoetgekomen kunnen worden. Zoals het de heer Slob zelf al aangaf zijn er op 27 oktober 2010 door de heer Klaver van GroenLinks Kamervragen gesteld over deze kwestie (nr. 2010Z15315). De antwoorden op die vragen die in overleg met het

¹ Kamerstukken II 2009/10, 31 209, 117, bijlage «Aanvullende beleidsopties Schoon en Zuinig».

Ministerie van OCW worden opgesteld, zullen tevens als reactie dienen op de vraag van de heer Slob.

De heren Van Vliet en Omtzigt vragen zich af of de verplichting tot het indienen van een loonbelastingverklaring teruggebracht zou kunnen worden tot die groep burgers die meer dan één dienstbetrekking heeft. Verder vraagt de heer Omtzigt naar eventuele problemen met de loonbelastingverklaring in de uitzendbranche. De loonbelastingverklaring is bedoeld voor het verkrijgen van identificerende persoonsgegevens en het toepassen van de loonheffingskortingen. De problemen bij de uitzendbranche zijn vooral gelegen in de omvang van het aantal nieuwe dienstverbanden in combinatie met de verplichtingen die hiermee samenhangen, waaronder de verificatieplicht. Om duidelijkheid te scheppen voor welke verplichtingen werkgevers staan en op welke wijze zij daaraan kunnen voldoen is samen met onder andere de ABU onlangs een stappenplan ontwikkeld. Het stappenplan schept duidelijkheid over wat redelijkerwijs van een werkgever verwacht mag worden voor de naleving van de verificatieplicht. De verwachting is dat het stappenplan en de verbeterde voorlichting bijdragen aan een betere naleving van de wet- en regelgeving op dit punt. Ook is gekeken op welke wijze de van de werkgever verwachte handelingen en oordelen op zo efficiënt mogelijke manier kunnen worden geordend. Het stappenplan is bedoeld om de werkgever in staat te stellen snel en eenvoudig aan de verificatieplicht te kunnen voldoen. Dit biedt vooral sectoren met sterk wisselende dienstverbanden zoals de uitzendbranche soelaas. Zoals reeds toegezegd in de Nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel Overige fiscale maatregelen 2011¹, zal ik de toepassing van de loonheffingskortingen nader bezien in het kader van de in het Regeerakkoord genoemde aanpak van de loonsomheffing.

De heer Omtzigt vraagt zich af hoe in de praktijk wordt omgegaan met gebruikelijk loon, met name in verliessituaties. Bij reguliere verzoeken om het gebruikelijk loon lager vast te stellen dan de norm, is het uitgangspunt in beginsel dat een willekeurige andere werknemer geen salaris zal inleveren. Vervolgens beoordeelt de Belastingdienst aan de hand van bijvoorbeeld omzetzdalingen (blijkend uit de aangifte omzetbelasting) of er sprake is van een meer dan incidentele situatie. In de literatuur bestaat overigens consensus over het handhaven van een regeling voor fictief loon van de aanmerkelijk belanghouder. De huidige vormgeving heeft tot op heden maar zeer beperkt tot jurisprudentie geleid. Dat duidt erop dat partijen er in de regel in onderling overleg uitkomen.

Voorts vraagt de heer Omtzigt om te reageren op het artikel in de WFR van Stevens «Fiscale beleidsnotities 2011».² In deze brief is op diverse plaatsen ingegaan op dit artikel. Voor het overige zal het artikel waar relevant worden meegenomen in de startbrief.

De heer Groot heeft gevraagd wanneer de Tweede Kamer de reactie op de aanbevelingen van de commissie De Wit kan verwachten. Hij stelt deze vraag naar aanleiding van zijn eerdere vraag of toepassing van de Code Banken als voorwaarde voor fiscale facilitering kan worden gehanteerd. Zoals de heer Groot heeft aangegeven geldt de Code Banken sinds 1 januari 2010 sowieso al voor banken met een vergunning verleend onder de Wet op het financieel toezicht. De commissie De Wit heeft onder andere aanbevolen om ook andersoortige financiële instellingen dan banken (dus bijvoorbeeld beleggingsinstellingen die genoemde regelingen ook uitvoeren) ook een code te laten vaststellen. Het streven is om de kabinetsreactie op deze en andere aanbevelingen van de commissie De Wit voor het eind van dit jaar aan uw Kamer toe te sturen.

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 505, nr. 6.

² WFR 2010/1200.

De heer Groot stelt enkele vragen over het forfaitaire rendement van 4% in box 3 van de inkomstenbelasting. Hij wenst te vernemen of het wellicht beter is om voor dit percentage aan te sluiten bij de realiteit van financiële markten en bijvoorbeeld een langjarig gemiddelde van de rente op staatsleningen te hanteren. Daarnaast wordt – indien dit percentage van 4 «in beton is gegoten» en niet kan worden gewijzigd – de suggestie gedaan om niet langer te spreken van een vermogensrendementsheffing, maar van een vermogensbelasting van 1,2%, zodat de burger niet langer blij wordt gemaakt met de suggestie dat een rendement van 4% op zijn vermogen haalbaar is. Zoals in de nota naar aanleiding van het verslag op het wetsvoorstel Belastingplan 2011 is aangegeven is het forfaitaire rendement van 4% bij de totstandkoming van de Wet IB 2001 vastgesteld als een rendement dat over een lagere periode gemiddeld behaald moet kunnen worden. Als wordt gekeken naar de ontwikkelingen tot en met het laatste volledige jaar, 2009, blijkt het volgende. Het gemiddelde rendement op tienjarige staatsleningen – toch een van de veiligste en derhalve niet zeer hoog renderende beleggingen – was over de periode 2000–2009 4,3%. Het vijfjaars gemiddelde over de periode 2005–2009 was 3,9%.¹ In elk geval over genoemde perioden zou het koppelen van het forfaitaire rendement aan de gemiddelde marktrente geleid hebben tot een ruwweg even hoog forfaitair rendement als thans het geval is. Het robuuste systeem, waarbij het forfaitaire rendement in vergelijking tot het werkelijk behaalde rendement soms te hoog en dan weer te laag zou uitpakken is een bewuste beleidskeuze geweest in 2001 en ik zie thans geen reden om daar op terug te komen. Van de suggestie dat de vermogensrendementsheffing van box 3 in feite een vermogensbelasting van 1,2% is, wil ik nadrukkelijk afstand nemen. De vermogensrendementsheffing is een proportionele belastingheffing van 30% over het veronderstelde rendement van 4% over de grondslag sparen en beleggen van een belastingplichtige. Deze heffing is in zijn wezen vergelijkbaar met de heffing over inkomsten uit vermogen die tot 1 januari 2001 bestond in de Wet op de inkomstenbelasting 1964, waarbij de werkelijke voordelen die werden getrokken uit die vermogensbestanddelen in de progressieve inkomstenbelasting werden betrokken. Aangezien deze heffing op grote schaal tot producten leidde waarbij wel vermogensaanwas, maar geen vermogensinkomsten werden gerealiseerd, is in 2001 besloten voortaan uit te gaan van een forfaitair rendement. Deze omstandigheid, alsmede het feit dat thans sprake is van een proportioneel tarief van 30%, maken niet dat sprake is van een vermogensbelasting, waarbij principieel een ander uitgangspunt heeft te gelden. Bij een vermogensbelasting is de grondslag het vermogen zelf, zoals in de Wet op de vermogensbelasting 1964 ook het geval was. De vermogensrendementsheffing heeft als grondslag het (weliswaar forfaitair vastgestelde) rendement op het vermogen, dus het inkomen uit het vermogen wordt belast en geenszins het vermogen zelf. Illustratief voor het onderscheid is de tijdsgelange herrekening die thans in het wetsvoorstel Fiscale verzamelwet 2010² wordt voorgesteld indien een belastingplichtige niet het gehele jaar (binnenlands en/of buitenlands) belastingplichtige is. Het voordeel dat die belastingplichtige wordt geacht te behalen op zijn grondslag sparen en beleggen wordt naar tijdsgelange herrekend. Hij wordt derhalve geacht enkel een inkomen te genieten uit zijn grondslag sparen en beleggen over de periode dat hij (binnenlands en/of buitenlands) belastingplichtig was in Nederland.

Mevrouw Neppérus en de heer Van Vliet vragen wanneer belastingplichtigen weer met de behandelend medewerker in plaats van de Belastingtelefoon kunnen gaan bellen. Jaarlijks behandelt de Belastingtelefoon circa 14 miljoen telefoontjes. Uit efficiency overwegingen heeft de Belastingdienst ervoor gekozen om alle telefoontjes via 1 centraal nummer te laten lopen, namelijk de belastingtelefoon. Dit zal niet veranderen. De medewer-

¹ CPB: Macro-economische verkenning 2011, bijlage 2.

² Kamerstukken II 2009/10, 32 401.

kers van de Belastingtelefoon kunnen de meeste algemene, status en procesvragen direct beantwoorden. Bij ingewikkelde vragen wordt de burger teruggebeld door een medewerker van de backoffice. Ik ben mij ervan bewust dat een dergelijk terugbelsysteem niet optimaal is. Daarom onderzoekt de Belastingdienst momenteel op welke wijze steeds meer vragen direct beantwoord kunnen worden, bijvoorbeeld met behulp van doorverbinden met de regio die de vraag wel kan beantwoorden. Tevens zullen de medewerkers van de Belastingtelefoon geautoriseerd worden om meer vragen direct te kunnen beantwoorden.

Mevrouw Neppéus vraagt hoe het staat met de aftrekbaarheid van boetes die zijn opgelegd door de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa). Zij leest daar verschillende uitspraken over van lagere rechters en vraagt wat de mening van de staatssecretaris in dezen is. De Belastingdienst neemt het standpunt in dat NMa-boetes niet aftrekbaar zijn. Er is een aantal gerechtelijke procedures gevoerd over de vraag of deze boetes er deels op zijn gericht om het onrechtmatig verkregen voordeel te ontnemen en derhalve niet uitsluitend zijn bedoeld om te bestraffen. Volgens de belanghebbenden zouden de boetes aftrekbaar moeten zijn voor zover zij gericht zijn op het ontnemen van een onrechtmatig verkregen voordeel. Drie gevallen zijn in behandeling bij de Hoge Raad (09/00617, 09/00618, 09/00928). De Advocaat-Generaal heeft inmiddels in zijn advies aan de Hoge Raad geconcludeerd tot niet-aftrekbaarheid van de boeten. Volgens de Advocaat-Generaal is het niet van belang of de NMa-boetes een bestraffend of voordeelsontnemend karakter hebben: blijkens de parlementaire geschiedenis zijn kartelboetes opgelegd door de NMa of de Europese Commissie naar Nederlands fiscaal recht in geen geval aftrekbaar.

De heer Bashir vraagt een reactie op de brief van het FNV van 27 oktober 2011 naar aanleiding van het Belastingplan 2011 c.a. In die brief gaat de FNV met name in op de recentelijk voorgestelde verlenging van de zogenoemde kleine banenregeling. De kleine banenregeling is een maatregel waarbij, in het kader van de bestrijding van jeugdwerkloosheid, de werkgever die een jongere (23 jaar of jonger) werknemer in een kleine baan (onder ca. 50% van het wettelijk minimumjeugdloon) in dienst heeft, geen premies voor de werknemersverzekeringen hoeft af te dragen en de betreffende werknemer geen inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet hoeft te betalen. Deze maatregel is destijds opgenomen in het Belastingplan 2010 omdat in haar oorspronkelijke vorm de kleine banenregeling ook zou gaan gelden voor de heffing van loonbelasting waarbij het percentage van de loonbelasting op nul zou worden gesteld. Later is bij nota van wijziging geregeld dat de maatregel alleen voor de premies werknemersverzekeringen en de inkomensafhankelijke bijdrage voor de Zorgverzekeringswet zou gaan gelden. In deze vorm valt de maatregel – en dus ook de verlenging van die maatregel – in eerste instantie onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid. Om die reden is het voorstel voor verlenging geen onderdeel van het wetsvoorstel Belastingplan 2011, maar opgenomen in het wetsvoorstel Verzamelwet SZW 2011.¹ Voor een reactie op de brief van het FNV moet ik u dan ook verwijzen naar de minister van Sociale zaken en werkgelegenheid.

De heer Bashir vraagt waarom geen overgangsregeling is getroffen voor belastingplichtigen die in 2010 nog konden kiezen voor partnerschap en die om aangemerkt te blijven als partners in 2011 naar de notaris moeten. Voor de Wet IB 2001 en de Algemene wet inkomensafhankelijk regelingen (Awir) zijn behalve de criteria van het basispartnerbegrip tevens aanvullende objectieve criteria opgenomen op grond waarvan belastingplichtigen aangemerkt worden als partners. Ongehuwd samenwonenden zijn

¹ Kamerstukken II 2010/11, 32 520.

voor de toepassing van de Wet IB 2001 en de Awir niet alleen partners indien ze op hetzelfde adres in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) staan ingeschreven en een notarieel samenlevingscontract hebben afgesloten, maar zij zijn tevens partners indien ze samen een kind hebben, zijn aangemeld voor elkaars pensioenregeling of samen een eigen woning hebben. Een notarieel samenlevingscontract is dus niet het enige criterium om als partner aangemerkt te worden. Met het nieuwe partnerbegrip wordt één geharmoniseerd basispartnerbegrip gerealiseerd, zowel binnen de fiscaliteit als voor de toeslagen. Dit schept duidelijkheid voor de burger en levert een administratieve lastenverlichting op. Daarnaast wordt het door het vervallen van de keuzeregeling in de inkomstenbelasting mogelijk om het partnerbegrip voor in te vullen. Door het geharmoniseerde partnerbegrip wordt tevens meer gelijkheid gebracht tussen gehuwden en ongehuwd samenwonenden. Gehuwden kunnen immers ook niet kiezen voor partnerschap. In het WFR-artikel «Fiscale Beleidsnotities 2011» van Prof. dr. L.G.M. Stevens waar de heer Omtzigt naar heeft verwezen, wordt deze harmonisatie van het partnerbegrip ook gezien als een welkome vereenvoudiging, waarbij het rechtvaardigheidsgehalte van de regelgeving niet wordt aangetast. Het vervallen van de keuzeregeling in de Wet IB 2001 is één van de uitgangspunten van het nieuwe partnerbegrip. Het laten doorwerken van een keuze voor partnerschap in 2010 naar 2011 past dan ook niet binnen dit uitgangspunt. Tevens zou het laten doorwerken van de keuze in 2010 naar 2011 betekenen dat belastingplichtigen als partners kunnen kwalificeren in het nieuwe partnerbegrip, terwijl ze niet aan de objectieve criteria van het partnerbegrip voldoen. Daarnaast zou de keuze in 2010, behalve voor het jaar 2011 ook nog kunnen doorwerken naar volgende jaren. Indien belastingplichtigen aangemerkt worden als partners, zijn zij dit namelijk het volgende jaar ook indien ze nog steeds op hetzelfde adres in de GBA staan ingeschreven.

De heer Omtzigt heeft gevraagd of de standaardboete bij het te laat doen van aangifte in de situatie dat er geen belasting is verschuldigd of zelfs recht bestaat op een teruggaaf teruggebracht kan worden van € 325 naar ongeveer € 25. Hij acht deze boete bovenmatig indien de belastingplichtige bij de definitieve belasting geen belasting is verschuldigd of zelfs geld terugkrijgt. Het niet tijdig doen van aangifte verstoort de processen van de Belastingdienst in aanzienlijke mate. Het leidt tot veel extra werk: correspondentie, extra toezicht, schatten van belastbare bedragen, bezwaar- en beroepsprocedures en invorderingsacties als de betaling van belasting ook uitblijft. Ongeveer één op de negen Vpb-plichtigen en twee op de honderd beschreven IB-plichtigen doen niet tijdig aangifte. Het is van groot belang deze aantallen de komende jaren terug te dringen. De Belastingdienst heeft daarom ook het tijdig doen van aangifte als het landelijke controletema van 2011 gekozen. Overigens bedraagt de standaardboete voor het niet tijdig doen van aangifte inkomstenbelasting € 226 in plaats van € 325. Een boete van € 226 voor het niet tijdig doen van aangifte inkomstenbelasting acht ik in zijn algemeenheid op zijn plaats. Daarbij moet bedacht worden dat de belastingplichtige na de uitnodiging tot het doen van aangifte nog een herinnering en vervolgens nog een aanmaning krijgen. Pas als vierde stap van de inspecteur volgt de boete. Is de standaardboete wegens de bijzondere omstandigheden van het geval te hoog dan kan dat in de bezwaarfase aan de orde komen. De inspecteur kan dan de boete alsnog matigen of tot nul terugbrengen. Te denken valt bijvoorbeeld aan de situatie dat een belastingplichtige ten gevolge van zijn vergevorderde leeftijd of ziekte niet langer zelf in staat is aan zijn aangifteverplichtingen te voldoen en aannemelijk maakt inmiddels passende maatregelen te hebben genomen voor zijn huidige en eventuele toekomstige aangifteverplichtingen.

Mevrouw Neppérus constateert dat aanpassingen in de fiscale wetgeving kunnen leiden tot inkomensmutaties en in het verlengde daarvan tot terugvordering van een deel van de inmiddels ontvangen toeslagen. Zij noemt daarbij als voorbeeld de inkomenswijzigingen ten gevolge van het afschaffen van de fiscale aftrek Buitengewone Uitgaven per 2009. Mevrouw Neppérus vraagt zich af of over dit soort wijzigingen niet sneller kan worden gecommuniceerd teneinde met name voor lage inkomens vervelende terugbetalingen te voorkomen. Met betrekking tot het afschaffen van de fiscale aftrek Buitengewone Uitgaven per 2009 kan ik melden dat de Belastingdienst toeslagontvangers die in het verleden gebruik maakten van deze aftrekmogelijkheid vorig jaar individueel per brief heeft gewezen op de wenselijkheid van herziening van het geschatte inkomen in 2009. Ook bij komende wetwijzigingen die ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor toeslaggenieters zal de Belastingdienst zich inspannen om daar met belanghebbenden over te communiceren.

De heer Omtzigt vraagt of het kabinet bereid is een tegenbewijsmogelijkheid op te nemen met betrekking tot de forfaitaire waarderingsregel voor verhuurde panden in de inkomstenbelasting en schenk- en erfbelasting. De invoering van de forfaitaire waarderingsregel voor verhuurde panden is bedoeld als vereenvoudigingsmaatregel voor de uitvoeringspraktijk. De waarde van een verhuurd pand wordt op eenvoudige en eenduidige wijze afgeleid uit de in het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 opgenomen tabel. Een tegenbewijsregeling doet afbreuk aan deze vereenvoudiging en is derhalve niet gewenst. Wel wordt, zoals toegezegd in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Fiscale vereenvoudigingswet 2010¹ periodiek bekeken of de wijze waarop de waarde van verhuurde woningen wordt vastgesteld voldoende marktconform is.

De heer Omtzigt vraagt of er al ervaringen bekend zijn met de tijdelijke inbrengfaciliteit voor tbs-onroerende zaken van artikel 3.99a van de Wet IB 2001 en van artikel 15, eerste lid, onderdeel z, van de WBR. Tevens vraagt het lid Omtzigt of deze tijdelijke regeling kan worden verlengd. Ook de NOB vraagt of de inbrengfaciliteit met een jaar kan worden verlengd of structureel kan worden gemaakt. Ten aanzien van het eerste punt merk ik op dat vorig jaar tijdens het wetgevingsoverleg Belastingplan 2010 c.s. is toegezegd dat de Tweede Kamer zal worden geïnformeerd over de effecten van de wijzigingen met betrekking tot de directeur-groootaandeelhouder – waaronder de tijdelijke inbrengfaciliteit van tbs-onroerende zaken – zodra er in 2011 enig zicht op de effecten is.² Hierop vooruitlopen door nu reeds na te gaan in hoeveel gevallen er een verzoek is ingediend voor toepassing van de inbrengfaciliteit, is helaas op zo'n korte termijn niet mogelijk. Dat neemt natuurlijk niet weg dat deze informatie uiterlijk bij de toegezegde effectenrapportage zal worden meegenomen. Zoals aangegeven in de nota naar aanleiding van het verslag Overige fiscale maatregelen 2010³ ligt het niet voor de hand om de inbrengfaciliteit structureel te maken zoals is voorgesteld door de NOB. Bij de aanschaf van een onroerende zaak is er immers de keuze om de onroerende zaak rechtstreeks door de bv te laten aanschaffen waardoor de tbs-regeling niet in beeld komt. Gelet op de achtergrond van de inbrengfaciliteit, te weten belastingplichtigen die met ingang van 1 januari 2001 automatisch in de tbs-regeling terecht zijn gekomen de kans te bieden eenmalig tbs-onroerende zaken geruisloos in te brengen in de bv, ligt voorts een beperkte toepassingsduur voor de hand. De tijdelijke inbrengfaciliteit is sinds de indiening op Prinsjesdag in 2009 breed bekend waardoor belastingplichtigen die ervoor in aanmerking komen, gebruik kunnen maken van deze faciliteit. Overigens zijn mij geen signalen bekend dat de termijn van een jaar in de praktijk tot problemen leidt.

¹ Kamerstukken II 2009/10, 32 130, nr. 3, blz. 48.

² Handelingen II 2009/10, 32 129, blz. 26–2413.

³ Kamerstukken II 2009/10, 32 129, nr. 8.

Naar aanleiding van de vraag van mevrouw Neppéus van de VVD of de tbs-regeling niet kan worden vereenvoudigd, merk ik op dat meerdere malen is bekeken of er mogelijkheden zijn om de tbs-regeling te vereenvoudigen. Bij de totstandkoming van de tbs-regeling heeft op verzoek van de Eerste Kamer een heroverweging plaatsgevonden (motie Rensema c.s.).¹ In dat kader is grondig gekeken naar de vorm, inhoud en reikwijdte van de regeling en zijn er enkele aanpassingen aangebracht. Destijds werd ook geconcludeerd dat een regeling voor de terbeschikkingstelling van vermogensbestanddelen aan de eigen bv of aan de (bv van) een verbonden ondernemer binnen de systematiek van de Wet IB 2001 niet kan worden gemist. De tbs-regeling is tevens uitvoerig in 2005 aan de orde geweest bij de evaluatie van de Wet IB 2001. In het Evaluatierapport van de Belastingherziening 2001² is aangegeven dat de tbs-regeling een woelige totstandkoming kende. Desondanks lijken de nagestreefde doelstellingen in grote lijnen te zijn bereikt. Ook het aantal rechtsvragen dat aan de Belastingdienst wordt voorgelegd is – zeker in het licht van de woelige totstandkoming – te overzien. De tbs-regeling is daarmee overigens niet gevrijwaard van kritiek. De tbs-regeling is dan ook mede dankzij signalen vanuit de praktijk in het verleden op punten aangepast met als doel de tbs-regeling steeds beter te laten aansluiten bij de nagestreefde doelstellingen. Een verdere aanpassing is een continu proces, waardoor verdere stroomlijning van de regeling ook in de toekomst niet kan worden uitgesloten. Zo is ook recent nader onderzoek verricht naar de mogelijkheden om de tbs-regeling te vereenvoudigen dan wel te verzachten.³ Dit heeft wederom geleid tot enkele aanpassingen waardoor de tbs-regeling is verzacht: tijdelijke faciliteit geruisloze inbreng tbs-onroerende zaak in een nb of bv, openstellen van de herinvesteringsreserve en de kostenegalisatiereserve voor de tbs-regeling, invoering tbs-vrijstelling en versoepeling van de betalingsfaciliteit door het laten vervallen van de vermogenstoets. Bij dit recente onderzoek is tevens de conclusie getrokken dat verdere vereenvoudigingen afbreuk zouden doen aan de doelstellingen van de tbs-regeling.

De heer Omtzigt merkt ter zake van de huurtoeslag nog op dat het vaststellen van de rekenhuur – een van de componenten waar de huurtoeslag op gebaseerd wordt – erg ingewikkeld is. Dit geldt zowel voor de Belastingdienst/Toeslagen als voor de individuele huurder. Hij vraagt zich af of het niet mogelijk is om de huurbaas ertoe te verplichten, de rekenhuur op het huuroverzicht te vermelden dan wel een keer per jaar te verstrekken. Het kabinet erkent dat het vaststellen van de rekenhuur voor de individuele huurder in sommige gevallen een complexe aangelegenheid kan zijn. In gevallen waarin de huurgegevens rechtstreeks door de verhuurder aan de Belastingdienst/Toeslagen worden aangeleverd, hoeft de huurder de rekenhuur niet meer zelf op te geven. Daar waar deze huuruitwisseling niet via de verhuurder plaatsvindt, kan het gemakkelijk voor de huurder zijn als deze van de verhuurder een opgave van de rekenhuur krijgt. De huurtoeslag valt beleidsmatig onder de verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Ik zal het verzoek van de heer Omtzigt daarom overbrengen aan mijn ambtgenoot van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De staatssecretaris van Financiën,
F. H. H. Weekers

¹ Kamerstukken II 2000/01, 27 466, nr. 3, blz. 15 e.v.

² Kamerstukken II 2005/06, 30 375, nrs. 1–2, blz. 247 e.v.

³ Kamerstukken II 2008/09, 31 705, nr. 19 (Notitie fiscale positie directeur-groootaandeelhouder).